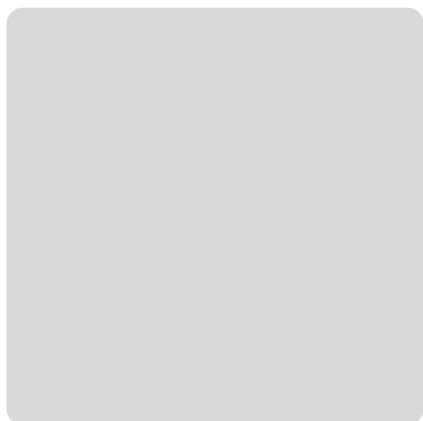

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Skonsolidowany raport kwartalny
za III kwartał 2019 roku

Spis treści

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego SA

Wybrane dane finansowe ze sprawozdania finansowego	1
Śródroczny skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat	2
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	3
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	4
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	5
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7
Informacje uzupełniające	8

1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej	8
2. Istotne zdarzenia w III kwartale 2019 roku	10
3. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	11
4. Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej	12
5. Zastosowanie szacunków	13
6. Istotne zasady rachunkowości	14
7. Porównywalność danych finansowych	14
8. Noty uzupełniające do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	17
8.1. Wynik z tytułu odsetek	17
8.2. Wynik z tytułu prowizji	18
8.3. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	18
8.4. Wynik na kupnie / sprzedaży papierów wartościowych i przychody z tytułu dywidend	19
8.5. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	19
8.6. Koszty działania	20
8.7. Odpis z tytułu strat oczekiwanych	20
8.8. Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	21
8.9. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	21
8.10. Inwestycyjne papiery wartościowe	22
8.11. Kredyty i inne należności udzielone klientom	22
8.12. Dłużne papiery wartościowe	25
8.13. Inwestycje w jednostki stowarzyszone	25
8.14. Rzeczowe aktywa trwałe	26
8.15. Zobowiązania wobec innych banków	26
8.16. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	26
8.17. Zobowiązania wobec klientów	27

8.18. Zobowiązania podporządkowane	27
8.19. Rezerwy	28
8.20. Inne zobowiązania	28
8.21. Wartość godziwa	28
8.22. Łączny współczynnik kapitałowy	32
9. Wskazanie czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki finansowe w kolejnych kwartałach	33
10. Pozycje pozabilansowe	33
11. Emisje, wykup i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych	33
12. Wyplacone dywidendy	34
13. Rozliczenia z tytułu spraw spornych i inne rezerwy	34
14. Sezonowość lub cykliczność działalności	38
15. Transakcje z jednostkami powiązanymi	38
16. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	39
17. Inne informacje	42

Śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe ING Banku Śląskiego SA

Śródroczny skrócony jednostkowy rachunek zysków i strat	46
Śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów	47
Śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej	48
Śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	49
Śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie z przepływów pieniężnych	51
Informacje uzupełniające do śródrocznego skróconego jednostkowego sprawozdania finansowego	52

1. Wprowadzenie	52
2. Istotne zasady rachunkowości	53
3. Porównywalność danych finansowych	53
4. Noty uzupełniające do śródrocznego skróconego jednostkowego sprawozdania finansowego	57
5. Istotne zdarzenia w III kwartale 2019 roku	60
6. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	60
7. Sezonowość lub cykliczność działalności	60
8. Emisje, wykup i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych	60
9. Wyplacone dywidendy	60
10. Przejęcia	60
11. Pozycje pozabilansowe	61
12. Transakcje z jednostkami powiązanymi	61

WYBRANE DANE FINANSOWE ZE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Wybrane dane finansowe

	III kwartał 2019 okres od 01.07.2019 do 30.09.2019	3 kwartały 2019 narastająco okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	III kwartał 2018 okres od 01.07.2018 do 30.09.2018	3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Wynik z tytułu odsetek	1 120,0	3 178,2	961,2	2 764,2
Wynik z tytułu prowizji	340,4	1 027,1	316,5	974,2
Wynik na działalności podstawowej	1 469,3	4 307,0	1 306,1	3 873,2
Wynik brutto	576,0	1 639,8	500,1	1 435,8
Zysk netto przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	414,8	1 208,4	378,3	1 072,2
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	3,19	9,29	2,91	8,24

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Kredyty i inne należności udzielone klientom netto	115 728,9	110 509,9	103 125,8	99 223,8
Zobowiązania wobec klientów	125 786,3	122 992,0	117 682,5	110 205,0
Aktywa razem*	156 013,8	150 909,1	141 812,9	134 384,3
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.*	15 262,7	14 219,8	13 321,6	12 147,8
Kapitał akcyjny	130,1	130,1	130,1	130,1

*) W porównaniu do sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Grupa skorygowała ujęcie transakcji zakupu i sprzedaży obligacji skarbowych. Więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale 7. *Porównywalność danych finansowych*.

Podstawowe wskaźniki

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
C/I - wskaźnik udziału kosztów (%)	44,3	45,9	44,5	45,5
ROA - wskaźnik zwrotu na aktywach (%)	1,1	1,2	1,2	1,1
ROE - wskaźnik zwrotu z kapitału (%)	12,1	12,5	12,4	12,1
NIM - marża odsetkowa netto (%)	2,95	2,93	2,93	2,94
L/D - współczynnik kredyty do depozytów (%)	92,0	89,9	87,6	90,0
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	15,46%	15,03%	15,58%	15,22%

Objaśnienia:

C/I - wskaźnik udziału kosztów - relacja kosztów ogółem do dochodów z działalności operacyjnej w układzie rodzajowym.

ROA - wskaźnik zwrotu na aktywach - stosunek zysku netto przypadającego akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A. z 4 kolejnych kwartałów do średniego stanu aktywów z 5 kolejnych kwartałów.

ROE - wskaźnik zwrotu z kapitału - stosunek zysku netto przypadającego akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A. z 4 kolejnych kwartałów do średniego stanu kapitałów własnych z 5 kolejnych kwartałów.

NIM - stosunek sumy wyniku odsetkowego netto z 4 kolejnych kwartałów do średnich aktywów odsetkowych z 5 kolejnych kwartałów.

L/D - współczynnik kredyty do depozytów - relacja kredytów i innych należności udzielonych klientom netto z wyłączeniem Euroobligacji do zobowiązań wobec klientów.

Łączny współczynnik kapitałowy - relacja między funduszami własnymi a aktywami i zobowiązaniami pozabilansowymi z uwzględnieniem wag ryzyka.

ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.

Śródroczny skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat

		III kwartał 2019	3 kwartały 2019	III kwartał 2018	3 kwartały 2018
	nr noty	okres od 01.07.2019 do 30.09.2019	okres narastająco od 01.01.2019 do 30.09.2019	okres od 01.07.2018 do 30.09.2018	okres narastająco od 01.01.2018 do 30.09.2018
Przychody odsetkowe, w tym:		1 359,7	3 921,7	1 194,7	3 443,0
obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej		1 358,7	3 918,5	1 193,4	3 439,0
pozostałe przychody odsetkowe		1,0	3,2	1,3	4,0
Koszty odsetkowe		239,7	743,5	233,5	678,8
Wynik z tytułu odsetek	8.1	1 120,0	3 178,2	961,2	2 764,2
Przychody z tytułu prowizji		440,6	1 299,2	395,3	1 198,5
Koszty prowizji		100,2	272,1	78,8	224,3
Wynik z tytułu prowizji	8.2	340,4	1 027,1	316,5	974,2
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	8.3	26,6	83,1	27,1	69,5
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	8.4	0,0	0,0	0,0	1,0
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend	8.4	3,6	35,8	0,0	50,5
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	8.5	-6,7	-8,8	-0,7	3,5
Wynik na pozostałej działalności podstawowej		-14,6	-8,4	2,0	10,3
Wynik na działalności podstawowej		1 469,3	4 307,0	1 306,1	3 873,2
Koszty działania	8.6	604,4	1 906,6	577,2	1 760,5
Odpisy z tytułu strat oczekiwanych	8.7	180,2	441,1	133,9	402,4
w tym wynik z tytułu sprzedaży wierzytelności		0,0	9,8	25,6	26,7
Podatek od niektórych instytucji finansowych		111,5	322,1	94,7	274,3
Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności		2,8	2,6	-0,2	-0,2
Zysk brutto		576,0	1 639,8	500,1	1 435,8
Podatek dochodowy		161,2	431,4	121,8	363,6
Zysk netto przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.		414,8	1 208,4	378,3	1 072,2
Zysk netto przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.		414,8	1 208,4	378,3	1 072,2
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		130 100 000	130 100 000	130 100 000	130 100 000
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)		3,19	9,29	2,91	8,24

W okresie 3 kwartałów 2019 i 2018 roku w Grupie nie wystąpiło zaniechanie istotnej działalności.
Wartość rozwodnionego zysku na jedną akcję pokrywa się z wartością zysku na jedną akcję zwykłą.

Śródroczny skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	III kwartał 2019 okres od 01.07.2019 do 30.09.2019	3 kwartały 2019 narastająco okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	III kwartał 2018 okres od 01.07.2018 do 30.09.2018	3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Zysk netto za okres sprawozdawczy	414,8	1 208,4	378,3	1 072,2
Pozostałe całkowite dochody netto, w tym:	628,1	1 187,9	-106,4	-42,7
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	628,1	1 152,6	-106,3	-43,4
dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-6,8	-1,5	-0,2	15,5
dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-2,9	-23,3	0,0	-28,7
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	737,1	1 474,3	-18,0	215,4
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-99,3	-296,9	-88,1	-245,6
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	0,0	35,3	-0,1	0,7
kapitałowe instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	0,0	35,3	-0,1	0,7
Całkowity dochód netto za okres sprawozdawczy, w tym:	1 042,9	2 396,3	271,9	1 029,5
przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	1 042,9	2 396,3	271,9	1 029,5

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	nr noty	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Aktywa					
Kasa, środki w Banku Centralnym		2 792,5	2 293,5	1 237,4	1 529,8
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	8.8	804,7	694,3	776,5	621,8
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu*	8.9	1 243,7	2 796,9	1 934,9	1 556,8
Pochodne instrumenty zabezpieczające		883,6	869,0	909,6	836,5
Inwestycyjne papiery wartościowe	8.10	32 063,4	31 315,3	31 937,3	28 823,4
Kredyty i inne należności udzielone klientom	8.11	115 728,9	110 509,9	103 125,8	99 223,8
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	8.13	171,5	0,7	1,0	1,1
Rzeczowe aktywa trwałe	8.14	921,6	937,8	556,1	539,2
Wartości niematerialne		424,8	420,7	439,2	434,8
Aktywa przeznaczone do sprzedaży		2,8	20,7	10,9	16,2
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego		399,2	419,8	398,2	356,3
Inne aktywa		577,1	630,5	486,0	444,6
Aktywa razem		156 013,8	150 909,1	141 812,9	134 384,3
Zobowiązania					
Zobowiązania wobec innych banków	8.15	7 593,1	7 359,2	5 195,8	6 882,2
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat*	8.16	991,5	1 560,5	1 687,6	1 502,3
Pochodne instrumenty zabezpieczające		569,7	505,1	611,8	574,0
Zobowiązania wobec klientów	8.17	125 786,3	122 992,0	117 682,5	110 205,0
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych		302,2	300,2	300,3	302,2
Zobowiązania podporządkowane	8.18	2 188,7	1 065,0	1 076,9	641,9
Rezerwy	8.19	227,9	158,7	152,4	164,9
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		389,0	212,3	280,3	53,8
Inne zobowiązania*	8.20	2 702,7	2 536,3	1 503,7	1 910,2
Zobowiązania razem		140 751,1	136 689,3	128 491,3	122 236,5
Kapitał własny					
Kapitał akcyjny		130,1	130,1	130,1	130,1
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		956,3	956,3	956,3	956,3
Skumulowane inne całkowite dochody		2 357,3	1 729,2	1 169,7	450,6
Zyski zatrzymane*		11 819,0	11 404,2	11 065,5	10 610,8
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego		15 262,7	14 219,8	13 321,6	12 147,8
Udziały niekontrolujące		-	-	-	-
Kapitał własny razem		15 262,7	14 219,8	13 321,6	12 147,8
Zobowiązania i kapitał własny razem		156 013,8	150 909,1	141 812,9	134 384,3
Wartość księgowa		15 262,7	14 219,8	13 321,6	12 147,8
Liczba akcji		130 100 000	130 100 000	130 100 000	130 100 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		117,32	109,30	102,40	93,37

*) W porównaniu do sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Grupa skorygowała ujęcie transakcji zakupu i sprzedaży obligacji skarbowych. Więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale 7. Porównywalność danych finansowych.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

3 kwartały 2019 narastająco

okres od 01.01.2019 do 30.09.2019

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	1 169,7	11 080,2	13 336,3
korekta ujęcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu	0,0	0,0	0,0	-14,7	-14,7
Kapitał własny na początek okresu po korekcie	130,1	956,3	1 169,7	11 065,5	13 321,6
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 208,4	1 208,4
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	1 187,6	0,3	1 187,9
aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	33,8	-	33,8
dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-23,3	-	-23,3
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	1 474,3	-	1 474,3
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-296,9	-	-296,9
zbycie środków trwałych	-	-	-0,3	0,3	0,0
Pozostałe zmiany w kapitale własnym, w tym:	0,0	0,0	0,0	-455,2	-455,2
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	0,2	0,2
wypłata dywidendy	-	-	-	-455,4	-455,4
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	2 357,3	11 819,0	15 262,7

rok 2018 narastająco

okres od 01.01.2018 do 31.12.2018

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	493,2	10 215,2	11 794,8
wpływ zmian zasad rachunkowości w związku z wdrożeniem MSSF 9	-	-	1,1	-249,0	-247,9
korekta ujęcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu	-	-	-	-12,6	-12,6
Kapitał własny na początek okresu po uwzględnieniu zmian zasad rachunkowości i korekt	130,1	956,3	494,3	9 953,6	11 534,3
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 523,8	1 523,8
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	675,4	4,0	679,4
aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	18,4	-	18,4
dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-31,8	-	-31,8
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	1 033,1	-	1 033,1
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-339,4	-	-339,4
zbycie środków trwałych	-	-	-4,0	4,0	0,0
zyski / straty aktuarialne	-	-	-0,9	-	-0,9
Pozostałe zmiany w kapitale własnym, w tym:	0,0	0,0	0,0	-415,9	-415,9
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	0,3	0,3
wypłata dywidendy	-	-	-	-416,2	-416,2
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	1 169,7	11 065,5	13 321,6

3 kwartały 2018 narastająco

okres od 01.01.2018 do 30.09.2018

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	493,2	10 215,2	11 794,8
wpływ zmian zasad rachunkowości w związku z wdrożeniem MSSF 9	-	-	1,1	-249,0	-247,9
korekta ujęcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu	-	-	-	-12,6	-12,6
Kapitał własny na początek okresu po uwzględnieniu zmian zasad rachunkowości i korekt	130,1	956,3	494,3	9 953,6	11 534,3
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 072,2	1 072,2
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	-43,7	1,0	-42,7
aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	16,2	-	16,2
dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-28,7	-	-28,7
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	215,4	-	215,4
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-245,6	-	-245,6
zbycie środków trwałych	-	-	-1,0	1,0	0,0
Pozostałe zmiany w kapitale własnym, w tym:	0,0	0,0	0,0	-416,0	-416,0
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	0,2	0,2
wypłata dywidendy	-	-	-	-416,2	-416,2
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	450,6	10 610,8	12 147,8

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	3 kwartały 2019 narastająco okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Zysk netto	1 208,4	1 072,2
Korekty, w tym:	-251,6	-4 234,3
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	-2,6	0,2
Amortyzacja	206,5	134,2
Odsetki naliczone (z rachunku zysków i strat)	-3 178,2	-2 764,2
Odsetki zapłacone	-721,9	-661,5
Odsetki otrzymane	3 995,0	3 275,2
Dywidendy otrzymane	-7,0	-6,3
Zyski (straty) z działalności inwestycyjnej	-1,2	-1,8
Podatek dochodowy (z rachunku zysków i strat)	431,4	363,6
Podatek dochodowy zapłacony z rachunku zysków i strat	-323,7	-589,1
Zmiana stanu rezerw	75,5	56,1
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	-159,2	377,5
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	690,2	-254,8
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych	75,9	-3 738,0
Zmiana stanu pochodnych instrumentów zabezpieczających	1 162,0	-24,7
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom	-12 642,0	-8 380,6
Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych z tytułu rozpoznania leasingu	66,0	nd
Zmiana stanu pozostałych aktywów	-55,0	-31,1
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	2 003,9	2 538,1
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-696,0	-210,9
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	8 098,3	5 699,7
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	730,6	-15,9
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	956,8	-3 162,1
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	-46,0	-84,2
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	1,9	0,5
Nabycie wartości niematerialnych	-61,6	-59,6
Zbycie aktywów przeznaczonych do sprzedaży	14,3	7,5
Nabycie udziałów w jednostkach stowarzyszonych	-171,1	0,0
Nabycie instrumentów kapitałowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0,0	-1,2
Nabycie dłużnych papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	-227,4	-83,1
Zbycie dłużnych papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	0,0	1 055,8
Otrzymane dywidendy	7,0	6,3
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-482,9	842,0
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	2 299,4	1 024,4
Splata kredytów długoterminowych	-804,6	-783,7
Splata odsetek od kredytów długoterminowych	-18,6	-16,3
Odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	-3,8	-3,8
Splata zobowiązań z tytułu leasingu	-69,3	nd
Dywidendy wypłacone	-455,4	-416,2
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	947,7	-195,6
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	151,3	61,1
Zwiększenie / zmniejszenie środków pieniężnych netto	1 421,6	-2 515,7
Środki pieniężne na początek okresu	1 956,4	4 598,2
Środki pieniężne na koniec okresu	3 378,0	2 082,5

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Informacje uzupełniające

1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej

1.1. Podstawowe informacje o Banku

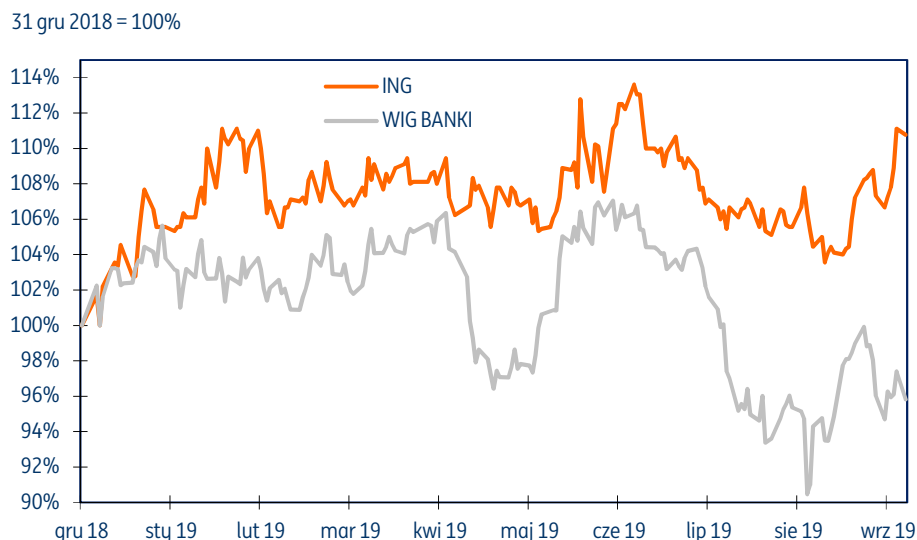
ING Bank Śląski S.A. („Spółka dominująca”, „Jednostka dominująca”, „Bank”) z siedzibą Centrali w Katowicach, przy ul. Sokolskiej 34, został wpisany do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Katowicach, Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 5459. Spółce dominującej nadano numer statystyczny REGON 271514909 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 634-013-54-75.

1.2. Zakres działania, czas trwania

ING Bank Śląski S.A. oferuje szeroki zakres usług bankowych świadczonych na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych zgodnie z zakresem usług określonym w statucie Banku. Bank prowadzi operacje zarówno w złotych, jak i w walutach obcych oraz aktywnie uczestniczy w obrocie na krajowym i zagranicznych rynkach finansowych. Ponadto poprzez podmioty zależne Grupa świadczy także inne usługi, z których najistotniejsze to działalność leasingowa i faktoringowa (rodzaje działalności podmiotów Grupy opisane są w punkcie 1.4). Czas trwania Spółki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

1.3. Kapitał akcyjny

Kapitał akcyjny ING Banku Śląskiego S.A. wynosi 130.100.000 zł i dzieli się na 130.100.000 sztuk akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 1,00 zł każda. Akcje Banku są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych (sektor banki). Cena akcji ING Banku Śląskiego S.A. na dzień 30 września 2019 roku wyniosła 199,4 zł, w porównaniu z 182,8 zł na dzień 30 września 2018 roku. W okresie 9 miesięcy 2019 roku cena akcji ING Banku Śląskiego S.A. kształtowała się następująco:

1.4. Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

ING Bank Śląski S.A. jest podmiotem dominującym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. („Grupa Kapitałowa”, „Grupa”). Skład Grupy na dzień 30 września 2019 roku przedstawiał się następująco:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitale zakładowym	% udziału Grupy w głosach na WZ	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
ING Investment Holding (Polska) S.A.	holding finansowy	Katowice	100	100	konsolidacja pełna
ING Commercial Finance S.A.*	usługi faktoringowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
ING Lease (Polska) Sp. z o.o. */**	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
ING Bank Hipoteczny S.A.	usługi bankowe	Katowice	100	100	konsolidacja pełna
ING Usługi dla Biznesu S.A.	usługi księgowe, kadrowo-płacowe	Katowice	100	100	konsolidacja pełna
Nowe Usługi S.A.	edukacja i promocja na rzecz rynku finansowego oraz Certyfikatów TURBO	Katowice	100	100	konsolidacja pełna
Solver Sp. Z o.o.	organizacja wypoczynku i szkoleń	Katowice	100	100	konsolidacja pełna
NN Investment Partners TFI S.A.*	towarzystwo funduszy inwestycyjnych	Warszawa	45	45	konsolidacja metodą praw własności
Twisto Polska Sp. Z o.o.	usługi w zakresie technologii informatycznych i komputerowych	Warszawa	20	20	konsolidacja metodą praw własności

*) ING Bank Śląski S.A. posiada pośredni udział w spółce poprzez ING Investment Holding (Polska) S.A.

**) ING Bank Śląski S.A. posiada pośredni udział w spółce poprzez ING Investment Holding (Polska) S.A. W skład grupy kapitałowej ING Lease (Polska) Sp. z o.o. wchodzi również 9 spółek celowych, w których ING Lease (Polska) Sp. z o.o. posiada 100% udziałów.

31 lipca 2019 r. w wyniku nabycia przez ING Investment Holding (Polska) S.A. 94 500 akcji NN Investment Partners TFI S.A. (dalej: NN TFI), Grupa nabyła 45% udział w kapitale zakładowym NN TFI oraz 45% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu NN TFI. W wyniku transakcji NN TFI zyskała status jednostki stowarzyszonej Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

Do wyceny swojego udziału w tej jednostce Grupa stosuje metodę praw własności. W momencie początkowego ujęcia Grupa wprowadziła inwestycję do ksiąg według kosztu, a po dniu nabycia koryguje jej wartość o swój udział w aktywach netto NN TFI. Grupa Kapitałowa zidentyfikowała relacje z klientami oraz relacje z dystrybutorami jako nieujęte wartości niematerialne, wyceniła je do wartości godziwej oraz określiła okres ich amortyzacji. W ramach inwestycji zidentyfikowano wartość firmy, która stanowi różnicę pomiędzy kosztem inwestycji a wartością godziwą możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Wynik wstępnego rozliczenia transakcji przedstawiał się w sposób następujący:

Koszt nabycia	167 962,5
Wartość godziwa zidentyfikowanych aktywów netto	(61 926,5)
Wartość firmy	106 036,0

1.5. Akcjonariat ING Banku Śląskiego S.A.

ING Bank Śląski S.A. jest spółką zależną od ING Bank NV, który według stanu na dzień 30 września 2019 roku posiadał 75% udziału w kapitale zakładowym ING Banku Śląskiego oraz 75% udziałów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu ING Banku Śląskiego S.A. ING Bank NV wchodzi w skład Grupy Kapitałowej, określanej na potrzeby niniejszego sprawozdania finansowego jako Grupa ING.

Zgodnie z listą akcjonariuszy uprawnionych do udziału w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu ING Banku Śląskiego S.A. („ZWZ”) zwołanym na 29 marca 2019 roku, uprawnionymi do 5 lub więcej procent głosów na ZWZ emitenta były następujące podmioty:

Lp.	Podmiot	Liczba akcji i głosów	% ogólnej liczby akcji i głosów na WZ
1.	ING Bank NV	97 575 000	75,00
2.	AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny AVIVA Santander	10 792 367	8,30

1.6. Stan posiadania akcji ING Banku Śląskiego przez członków Rady Nadzorczej Banku oraz członków Zarządu Banku

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku na dzień 30 września 2019 roku nie posiadali akcji ING Banku Śląskiego S.A., podobnie jak na dzień przekazania do publicznej wiadomości sprawozdania finansowego za poprzedni okres sprawozdawczy.

1.7. Zatwierdzenie sprawozdań

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku zostało zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie ING Banku Śląskiego S.A. w dniu 29 marca 2019 roku.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 29 października 2019 roku.

2. Istotne zdarzenia w III kwartale 2019 roku

• Zawarcie umowy pożyczki podporządkowanej

20 września 2019 roku Rada Nadzorcza wyraziła zgodę na zaciągnięcie przez Bank pożyczki podporządkowanej od ING Bank N.V. z siedzibą w Amsterdamie.

Umowa pożyczki podporządkowanej została zawarta 30 września 2019 roku. Kwota pożyczki wynosi 250 mln EUR. Równowartość pożyczki według kursu średniego NBP z 30 września 2019 roku wynosi 1.093,4 mln zł.

Pożyczka została udzielona na okres 10 lat. Bank ma prawo do wcześniejszej spłaty po upływie 5 lat, pod warunkiem uzyskania stosownej zgody Komisji Nadzoru Finansowego (KNF).

Odsetki będą płatne kwartalnie według stawki EURIBOR 3M powiększonej o marżę w wysokości 1,66%. Warunki finansowe pożyczki nie odbiegają od warunków rynkowych.

Bank wystąpił do KNF z wnioskiem o zgodę na zaliczenie kwoty pożyczki do kapitału Tier II.

• Rezygnacja Wiceprezesa Zarządu ING Banku Śląskiego S.A.

Zarząd ING Banku Śląskiego S.A. poinformował, że w dniu 20 września 2019 roku Pan Patrick Roesink złożył rezygnację z funkcji Wiceprezesa Zarządu ING Banku Śląskiego S.A., z dniem 31 marca 2020 roku. Powodem złożenia rezygnacji jest planowane objęcie innego stanowiska w Grupie ING.

• Zamknięcie transakcji nabycia 45% akcji NN Investment Partners TFI S.A. przez spółkę zależną Banku

W związku ze spełnieniem się wszystkich warunków zawieszających przewidzianych w Umowie Zakupu z 18 grudnia 2018 roku, w dniu 31 lipca 2019 roku nastąpiło zamknięcie transakcji nabycia 45% akcji NN Investment Partners TFI S.A. przez ING Investment Holding (Polska) S.A., spółkę bezpośrednio zależną od Banku, od NN Investment Partners International Holdings B.V.

Cena nabycia płatna na zamknięciu transakcji, po dokonaniu stosownych korekt przewidzianych dokumentacją transakcyjną, wyniosła 166,3 mln PLN.

3. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

- Potwierdzenie ratingów przez agencję Moody's

21 października 2019 roku agencja ratingowa Moody's Investors Service („Moody's”) podtrzymała ratingi dla ING Banku Śląskiego S.A.

Ocena ratingowa banku nadana przez Agencję Moody's została przedstawiona w rozdziale *Inne informacje* w punkcie 17.1. *Ratingi*.

- Potwierdzenie ratingów przez agencję Fitch

7 października 2019 roku agencja ratingowa Fitch Ratings, w ramach rocznego przeglądu, podtrzymała ratingi dla ING Banku Śląskiego S.A.

Ocena ratingowa banku nadana przez Agencję Fitch została przedstawiona w rozdziale *Inne informacje* w punkcie 17.1. *Ratingi*.

- Emisja zielonych hipotecznych listów zastawnych ING Banku Hipotecznego S.A

5 września 2019 r. Commission de Surveillance du Secteur Financier w Luksemburgu zatwierdziła Prospekt ING Banku Hipotecznego (ING BH) dotyczący Międzynarodowego Programu Emisji Listów Zastawnych (Program). Główne założenia Programu są następujące:

- ING BH będzie mógł dokonywać emisji hipotecznych listów zastawnych denominowanych zarówno w EUR, PLN, jak i innych walutach,
- łączna nominalna wartość wyemitowanych i niewykupionych listów zastawnych będzie nie większa niż równowartość 5 mld euro,
- emisje przeprowadzane w ramach Programu będą kierowane do inwestorów instytucjonalnych,
- maksymalny termin wymagalności wyemitowanych listów zastawnych nie przekroczy 20 lat,
- oprocentowanie będzie obliczane według stałej lub zmiennej stopy procentowej, a wartość jednego listu zastawnego będzie wynosić minimum równowartość 100 tys. EUR,
- listy zastawne emitowane w ramach Programu mogą być notowane na giełdach w Luksemburgu i w Warszawie,
- aranżerem oraz dealerem dla Programu są ING Bank NV oraz ING Bank Śląski.

W związku z planowaną inauguracyjną emisją zielonych hipotecznych listów zastawnych przeprowadzaną zgodnie z Regulacją S, ING BH wyznaczył ING Bank N.V. oraz ING Bank Śląski S.A. jako Współprowadzących Księgę Popytu (Joint Bookrunners) do zorganizowania serii spotkań z ograniczonym gronem indywidualnie wybranych inwestorów.

Grupa docelowa (dla potrzeb zarządzania produktami zgodnie z Dyrektywą MIFID II) obejmuje wyłącznie uprawnionych kontrahentów oraz inwestorów profesjonalnych (we wszystkich kanałach dystrybucji). Dokument zawierający kluczowe informacje (KID) nie został przygotowany, gdyż emisja nie będzie kierowana do inwestorów indywidualnych w EOG.

3 października 2019 roku ING BH zakończył proces budowania księgi popytu na pierwszą emisję zielonych pięcioletnich listów zastawnych. W oparciu o jego wyniki, Zarząd ING BH podjął decyzję o emisji zielonych listów zastawnych na kwotę 400 mln zł. Marża ustalona została w wysokości 0,53% ponad stawkę 6M WIBOR.

- Nadanie ratingu ING Bankowi Hipotecznemu S.A. przez agencję Moody's

21 sierpnia 2019 roku agencja ratingowa Moody's nadała ING Bankowi Hipotecznemu S.A. długoterminowy oraz krótkoterminowy rating emitenta.

Ocena ratingowa nadana przez Agencję Moody's ING Bankowi Hipotecznemu S.A. została przedstawiona w rozdziale *Inne informacje* w punkcie 17.1. *Ratingi*.

4. Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za III kwartał 2019 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR) 34 *Sprawozdawczość Śródroczna* w wersji zatwierdzonej przez Komisję Europejską i obowiązującej na dzień sprawozdawczy, tj. 30 września 2019 roku oraz zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 roku, poz. 757).

Prezentowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w wersji skróconej. Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie ze sprawozdaniem finansowym Banku za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku, które zostało zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie ING Banku Śląskiego S.A. w dniu 29 marca 2019 roku.

Śródroczny skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat, śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym i śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 września 2019 roku oraz śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 30 września 2019 roku wraz z danymi porównywalnymi zostały sporządzone przy zastosowaniu takich samych zasad rachunkowości dla każdego z okresów z wyjątkiem zmian wynikających z wdrożenia MSSF 16 zastępującego MSR 17 *Leasing*. Zmiany dotyczą ujmowania, wyceny, prezentacji i ujawniania leasingu. Grupa zastosowała do swoich umów leasingowych zmodyfikowane podejście retrospektywne i nie przekształciła danych porównawczych.

4.1. Zmiany w standardach rachunkowości

W niniejszym śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zastosowano takie same zasady rachunkowości, jakie zastosowano przy sporządzaniu rocznego pełnego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2018 rok (Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku) oraz standardy i interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską obowiązujące dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie, które zostały zaprezentowane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za I półrocze 2019 roku.

Standardy i interpretacje, które zostały wydane ale jeszcze nie obowiązują ponieważ nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, lub zostały zatwierdzone przez Unię Europejską ale nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę zaprezentowane zostały w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za 2018 rok. W trzecim kwartale bieżącego roku opublikowano następującą zmianę do standardów rachunkowości:

Zmiana	Wpływ na sprawozdanie Grupy
MSSF 9, MSSF 7, MSR 39 Reforma benchmarkowych stóp procentowych (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2020 lub później)	Grupa jest w trakcie analizy wpływu wprowadzonych zmian na sprawozdanie finansowe Grupy.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

4.2. Kontynuacja działalności

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostki wchodzące w skład Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości, tzn. przez okres co najmniej 1 roku od dnia bilansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania przez Zarząd Banku nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę Kapitałową.

4.3. Działalność zaniechana

W okresie trzech kwartałów 2019 i 2018 roku w Grupie nie wystąpiło zaniechanie istotnej działalności.

4.4. Zakres podmiotowy i waluta sprawozdania

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za III kwartał 2019 roku zawiera dane Banku oraz jego jednostek zależnych i stowarzyszonych (razem zwanych "Grupą"). Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzane w złotych polskich („PLN”). Wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są po zaokrągleniu do miliona złotych. W związku z tym mogą wystąpić przypadki matematycznej niespójności w sumowaniach lub pomiędzy poszczególnymi notami.

4.5. Dane porównawcze

Dane porównawcze obejmują okres od 1 stycznia 2018 roku do 30 września 2018 roku dla śródrocznego skróconego skonsolidowanego rachunku zysków i strat, śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów oraz śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych, dodatkowo za okres od 01.01.2018 roku do 31.12.2018 roku dla śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym, a w przypadku śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej dane na dzień 30 czerwca 2019 roku, 31 grudnia 2018 roku oraz 30 września 2018 roku. Śródroczny skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat, śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów oraz noty do śródrocznego skróconego skonsolidowanego rachunku zysków i strat obejmują dane za III kwartał 2019 (okres od 01.07.2019 do 30.09.2019) oraz dane porównywalne za III kwartał 2018 (okres od 01.07.2018 do 30.09.2018).

5. Zastosowanie szacunków

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Grupę pewnych szacunków oraz przyjęcia założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz w notach objaśniających.

Szacunki i założenia, przyjęte do prezentowania wartości aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów, dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Przyjęte założenia dotyczące przyszłości i dostępne źródła danych tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Szacunki uwzględniają przewidywane na dzień bilansowy przyczyny/źródła niepewności. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

- Odpisy na oczekiwane straty kredytowe

Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu odpisów na oczekiwane straty kredytowe z tytułu aktywów finansowych, które są wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w odniesieniu zarówno do wysokości jak i momentów przyszłych przepływów pieniężnych są regularnie przeglądane i uaktualniane w razie potrzeby. Zgodnie z metodologią przyjętą przez Grupę, na zmiany poziomu odpisów na oczekiwane straty kredytowe mają wpływ między innymi zmiany szacunków w zakresie wykorzystywanych wskaźników makroekonomicznych. Dodatkowo w ramach regularnego procesu walidacji modeli utraty wartości w roku 2019 dokonano aktualizacji założeń w zakresie istotnej zmiany ryzyka kredytowego (SICR) dla portfela SME, a także parametru cure rate w modelu LGD dla detalicznego portfela hipotecznego.

- Wycena instrumentów kapitałowych

W roku 2019 Grupa dokonała zmian szacunków w zakresie wyceny instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jak opisano w nocie 8.21 Wartość godziwa.

6. Istotne zasady rachunkowości

Szczegółowe zasady rachunkowości zostały zaprezentowane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku, opublikowanym w dniu 1 marca 2019 roku z uwzględnieniem zmian wprowadzonych do zasad rachunkowości obowiązujących od 1 stycznia 2019 roku, które zostały zaprezentowane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za I półrocze 2019 roku, opublikowanym w dniu 1 sierpnia 2019 i dostępnym na stronie internetowej ING Banku Śląskiego S.A. (www.ingbank.pl).

W III kwartale 2019 roku Grupa nie wprowadziła zmian do stosowanych zasad rachunkowości.

7. Porównywalność danych finansowych

W sporządzonym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 września 2019 roku śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w stosunku do śródrocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Grupa dokonała zmian w sposobie prezentacji poszczególnych pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej. Zmiany są następujące:

- korekta ujęcia transakcji zakupu i sprzedaży obligacji skarbowych (zmiana a)

Grupa kierując się obowiązującą w rachunkowości zasadą przewagi treści ekonomicznej nad formą prawną zmieniła sposób ujęcia transakcji na obligacjach skarbowych z outright buy - outright sell transaction (odrębne transakcje kupna i sprzedaży) na buy-sell-back (BSB) i sell-buy-back (SBB). Skutkiem korekty było również ujęcie dodatkowego obciążenia z tytułu podatku od instytucji finansowych w wysokości -2,5 mln zł w wyniku finansowym oraz -14,7 mln zł w wyniku lat ubiegłych.

- zmiana prezentacji przychodów i kosztów prowizyjnych z tytułu kart (zmiana b)

Grupa zmieniła prezentację przychodów i kosztów prowizyjnych z tytułu kart płatniczych i kredytowych, prezentowanych we wcześniejszych okresach w ujęciu netto w *Przychodach z tytułu prowizji*. Zmiana poniosła za sobą konieczność przekształcenia danych porównywalnych, jednak nie miała wpływu na poziom prezentowanego wyniku finansowego. W opinii Grupy zmiana ta wpływa na zwiększenie przejrzystości i wartości informacyjnej skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

Poniższa tabela prezentuje poszczególne pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat według wartości zaprezentowanych w śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2018 roku do 30 września 2018 roku oraz według wartości zaprezentowanych w bieżącym sprawozdaniu.

3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018				
	w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2018 roku do 30 września 2018 roku (dane zatwierdzone)	zmiana a)	zmiana b)	w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 września 2019 roku (dane porównywalne)
Przychody odsetkowe	3 443,0			3 443,0
Koszty odsetkowe	678,8			678,8
Wynik z tytułu odsetek	2 764,2			2 764,2
Przychody z tytułu prowizji	1 087,6		110,9	1 198,5
Koszty prowizji	113,4		110,9	224,3
Wynik z tytułu prowizji	974,2			974,2
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	69,5			69,5
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	1,0			1,0
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend	50,5			50,5
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	3,5			3,5
Wynik na pozostałej działalności podstawowej	10,3			10,3
Wynik na działalności podstawowej	3 873,2			3 873,2
Koszty działania	1 760,5			1 760,5
Odpisy z tytułu strat oczekiwanych	402,4			402,4
Podatek od niektórych instytucji finansowych	272,8	1,5		274,3
Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	-0,2			-0,2
Zysk brutto	1 437,3			1 435,8
Podatek dochodowy	363,6			363,6
Zysk netto przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	1 073,7	1,5	0,0	1 072,2

Poniższa tabela prezentuje poszczególne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej według wartości zaprezentowanych w półrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 czerwca 2019 roku, w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2018 i śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2018 roku do 30 września 2018 roku oraz według wartości zaprezentowanych w bieżącym sprawozdaniu.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

 Skonsolidowany raport kwartalny za III kwartał 2019 roku
 Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe

(w mln zł)

	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
	w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 do 30 czerwca 2019 roku	w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2018	w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2018 do 30 września 2018 roku		zmiana a)		w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 września 2019 roku		
	(dane zatwierdzone)			(dane porównywalne)					
Aktywa									
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 293,5	1 237,4	1 529,8				2 293,5	1 237,4	1 529,8
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	694,3	776,5	621,8				694,3	776,5	621,8
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	2 497,6	1 711,6	1 270,7	299,3	223,3	286,1	2 796,9	1 934,9	1 556,8
Pochodne instrumenty zabezpieczające	869,0	909,6	836,5				869,0	909,6	836,5
Inwestycyjne papiery wartościowe	31 315,3	31 937,3	28 823,4				31 315,3	31 937,3	28 823,4
Kredyty i inne należności udzielone klientom	110 509,9	103 125,8	99 223,8				110 509,9	103 125,8	99 223,8
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	0,7	1,0	1,1				0,7	1,0	1,1
Rzeczowe aktywa trwałe	937,8	556,1	539,2				937,8	556,1	539,2
Wartości niematerialne	420,7	439,2	434,8				420,7	439,2	434,8
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	20,7	10,9	16,2				20,7	10,9	16,2
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	419,8	398,2	356,3				419,8	398,2	356,3
Inne aktywa	630,5	486,0	444,6				630,5	486,0	444,6
Aktywa razem	150 609,8	141 589,6	134 098,2	299,3	223,3	286,1	150 909,1	141 812,9	134 384,3
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec innych banków	7 359,2	5 195,8	6 882,2				7 359,2	5 195,8	6 882,2
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 261,2	1 464,3	1 216,2	299,3	223,3	286,1	1 560,5	1 687,6	1 502,3
Pochodne instrumenty zabezpieczające	505,1	611,8	574,0				505,1	611,8	574,0
Zobowiązania wobec klientów	122 992,0	117 682,5	110 205,0				122 992,0	117 682,5	110 205,0
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	300,2	300,3	302,2				300,2	300,3	302,2
Zobowiązania podporządkowane	1 065,0	1 076,9	641,9				1 065,0	1 076,9	641,9
Rezerwy	158,7	152,4	164,9				158,7	152,4	164,9
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	212,3	280,3	53,8				212,3	280,3	53,8
Inne zobowiązania	2 519,5	1 489,0	1 896,1	16,8	14,7	14,1	2 536,3	1 503,7	1 910,2
Zobowiązania razem	136 373,2	128 253,3	121 936,3	316,1	238,0	300,2	136 689,3	128 491,3	122 236,5
Kapitał własny									
Kapitał akcyjny	130,1	130,1	130,1				130,1	130,1	130,1
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	956,3	956,3	956,3				956,3	956,3	956,3
Skumulowane inne całkowite dochody	1 729,2	1 169,7	450,6				1 729,2	1 169,7	450,6
Zyski zatrzymane	11 421,0	11 080,2	10 624,9	-16,8	-14,7	-14,1	11 404,2	11 065,5	10 610,8
Kapitał własny razem	14 236,6	13 336,3	12 161,9	-16,8	-14,7	-14,1	14 219,8	13 321,6	12 147,8
Zobowiązania i kapitał własny razem	150 609,8	141 589,6	134 098,2	299,3	223,3	286,1	150 909,1	141 812,9	134 384,3

8. Noty uzupełniające do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

8.1. Wynik z tytułu odsetek

	III kwartał 2019 okres od 01.07.2019 do 30.09.2019	3 kwartały 2019 narastająco okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	III kwartał 2018 okres od 01.07.2018 do 30.09.2018	3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Przychody odsetkowe, w tym:	1 359,7	3 921,7	1 194,7	3 443,0
Przychody odsetkowe obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, w tym:	1 358,7	3 918,5	1 193,4	3 439,0
odsetki od kredytów i innych należności udzielonych innym bankom wycenianych zamortyzowanym kosztem	11,0	30,9	10,1	27,5
odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych zamortyzowanym kosztem	1 170,7	3 374,3	1 010,6	2 895,8
odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych zamortyzowanym kosztem	66,4	194,0	75,7	220,0
odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych przez inne całkowite dochody	110,6	319,3	97,0	295,7
Pozostałe przychody odsetkowe, w tym:	1,0	3,2	1,3	4,0
odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1,0	3,2	1,3	4,0
Koszty odsetkowe, w tym:	239,7	743,5	233,5	678,8
odsetki od zobowiązań wobec innych banków	14,5	45,2	19,5	44,2
odsetki od zobowiązań wobec klientów	216,4	674,2	209,0	619,7
odsetki od zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych	1,9	5,7	1,9	5,7
odsetki od zobowiązań podporządkowanych	4,1	12,4	3,1	9,2
odsetki od zobowiązań leasingowych*	2,8	6,0	nd	nd
Wynik z tytułu odsetek	1 120,0	3 178,2	961,2	2 764,2

*) Począwszy od 1 stycznia 2019 roku Grupa wdrożyła nowy standard MSSF 16 *Leasing*. Grupa zastosowała do swoich umów leasingowych zmodyfikowane podejście retrospektywne i nie przekształciła danych porównawczych.

8.2. Wynik z tytułu prowizji

	III kwartał 2019 okres od 01.07.2019 do 30.09.2019	3 kwartały 2019 narastająco okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	III kwartał 2018 okres od 01.07.2018 do 30.09.2018	3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Przychody z tytułu prowizji, w tym:				
marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut	100,5	287,4	90,7	266,7
prowadzenie rachunków klientów	75,1	219,3	72,2	215,0
udzielanie kredytów	76,4	237,4	72,7	224,5
karty płatnicze i kredytowe*	89,5	264,3	61,0	203,0
dystribucja jednostek uczestnictwa	19,0	53,5	27,7	79,5
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	35,0	97,9	27,3	77,4
usługi faktoringowe i leasingowe	13,5	41,3	14,8	42,9
działalność maklerska	5,1	15,6	5,6	16,1
działalność powiernicza	7,0	21,2	6,7	21,1
zagraniczne operacje handlowe	10,0	28,5	9,1	25,8
pozostałe prowizje	9,5	32,8	7,5	26,5
Razem przychody z tytułu prowizji	440,6	1 299,2	395,3	1 198,5
Koszty prowizji	100,2	272,1	78,8	224,3
w tym karty płatnicze i kredytowe*	56,4	144,1	40,0	110,9
Wynik z tytułu prowizji	340,4	1 027,1	316,5	974,2

*) W porównaniu do sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Grupa zmieniła sposób prezentacji przychodów i kosztów prowizyjnych z tytułu kart płatniczych i kredytowych. Więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale 7. Porównywalność danych finansowych.

8.3. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

	III kwartał 2019 okres od 01.07.2019 do 30.09.2019	3 kwartały 2019 narastająco okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	III kwartał 2018 okres od 01.07.2018 do 30.09.2018	3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Wynik z pozycji wymiany oraz wynik na pochodnych transakcjach walutowych, w tym:	12,9	40,9	8,4	24,4
wynik z pozycji wymiany	101,7	79,1	22,9	126,9
transakcje pochodne walutowe	-88,8	-38,2	-14,5	-102,5
Wynik na transakcjach pochodnych na stopę procentową	10,2	22,6	15,6	31,1
Wynik na instrumentach dłużnych przeznaczonych do obrotu	3,4	19,5	3,1	13,9
Wynik z tytułu wyceny kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0,1	0,1	0,0	0,1
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	26,6	83,1	27,1	69,5

8.4. Wynik na kupnie / sprzedaży papierów wartościowych i przychody z tytułu dywidend

	III kwartał 2019 okres od 01.07.2019 do 30.09.2019	3 kwartały 2019 narastająco okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	III kwartał 2018 okres od 01.07.2018 do 30.09.2018	3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	0,0	0,0	0,0	1,0
Wynik na kupnie / sprzedaży papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend, w tym:	3,6	35,8	0,0	50,5
kupno / sprzedaż dłużnych papierów wartościowych	3,6	28,8	0,0	44,2
przychody z tytułu dywidend	0,0	7,0	0,0	6,3
Razem	3,6	35,8	0,0	51,5

8.5. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

	III kwartał 2019 okres od 01.07.2019 do 30.09.2019	3 kwartały 2019 narastająco okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	III kwartał 2018 okres od 01.07.2018 do 30.09.2018	3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych	1,1	6,5	0,0	5,1
wycena transakcji zabezpieczanej	50,3	102,1	-21,7	16,7
wycena transakcji zabezpieczającej	-49,2	-95,6	21,7	-11,6
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-7,8	-15,3	-0,7	-1,6
nieefektywność wynikająca z zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-7,8	-15,3	-0,7	-1,6
w tym wynikające z elementu wyceny instrumentów pochodnych stopy procentowej rozliczanych metodą STM*	-7,8	-15,3	-0,7	-1,6
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-6,7	-8,8	-0,7	3,5

*) STM (settled-to-market) - rozliczane do rynku.

8.6. Koszty działania

	III kwartał 2019 okres od 01.07.2019 do 30.09.2019	3 kwartały 2019 narastająco okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	III kwartał 2018 okres od 01.07.2018 do 30.09.2018	3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Koszty pracownicze	315,9	895,0	284,3	845,7
Pozostałe koszty działania, w tym:	288,5	1 011,6	292,9	914,8
koszty marketingu i promocji	30,4	88,5	31,3	86,8
amortyzacja	67,3	206,4	45,7	134,2
w tym amortyzacja prawa do użytkowania*	24,4	71,6	0,0	0,0
opłaty na rzecz BFG	17,7	184,3	26,9	138,2
koszty IT	66,7	180,5	51,5	164,4
koszty utrzymania i wynajmu budynku*	nd	nd	51,7	146,5
koszty utrzymania budynków*	28,5	78,8	nd	nd
koszty z tytułu leasingów krótkoterminowych i leasingów aktywów o niskiej wartości*	5,1	17,1	nd	nd
inne	72,8	256,0	85,8	244,7
Razem koszty działania	604,4	1 906,6	577,2	1 760,5

*) Począwszy od 1 stycznia 2019 roku Grupa wdrożyła nowy standard MSSF 16 *Leasing*. Grupa zastosowała do swoich umów leasingowych zmodyfikowane podejście retrospektywne i nie przekształciła danych porównawczych. W wyniku wdrożenia koszty najmu długoterminowego zostały alokowane do kosztów amortyzacji oraz kosztów odsetkowych, natomiast koszty najmu krótkoterminowego zostały przesunięte do linii: Koszty z tytułu leasingów krótkoterminowych i leasingów aktywów o niskiej wartości. W kosztach utrzymania budynków zaprezentowane są koszty związane z utrzymaniem i administrowaniem nieruchomości oraz elementy nieleasingowe, nieuwzględnione z kalkulacji zobowiązania leasingowego, w tym podatek VAT.

8.6.1. Zatrudnienie

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. kształtowało się następująco:

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
zatrudnienie w etatach	8 053,0	8 119,3	8 033,6	8 033,6
zatrudnienie w osobach	8 113	8 170	8 086	8 080

Zatrudnienie w ING Banku Śląskim S.A. kształtowało się następująco:

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
zatrudnienie w etatach	7 631,3	7 693,1	7 615,7	7 633,7
zatrudnienie w osobach	7 677	7 740	7 665	7 676

8.7. Odpisy z tytułu strat oczekiwanych

	III kwartał 2019 okres od 01.07.2019 do 30.09.2019	3 kwartały 2019 narastająco okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	III kwartał 2018 okres od 01.07.2018 do 30.09.2018	3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Segment bankowości korporacyjnej	88,6	235,1	92,2	219,9
Segment bankowości detalicznej	91,6	206,0	41,7	182,5
Razem odpisy	180,2	441,1	133,9	402,4

8.8. Kredyty i inne należności udzielone innym bankom

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Rachunki bieżące	205,4	184,6	378,4	235,4
Lokaty międzybankowe	90,4	5,1	5,0	5,0
Kredyty i pożyczki	218,7	234,8	52,6	64,1
Złożone depozyty zabezpieczające typu call	290,2	269,8	340,6	317,3
Razem (brutto)	804,7	694,4	776,6	621,8
Odpisy z tytułu strat oczekiwanych, w tym:	0,0	-0,1	-0,1	0,0
dotyczący kredytów i pożyczek	0,0	-0,1	-0,1	0,0
Razem (netto)	804,7	694,3	776,5	621,8

8.9. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Wycena instrumentów pochodnych*	708,2	554,1	509,0	528,2
Pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	535,5	2 242,8	1 425,9	1 028,6
dłużne papiery wartościowe*, w tym:	330,3	1 299,9	790,5	643,2
obligacje Skarbu Państwa	311,6	1 281,3	771,6	616,5
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	18,7	18,6	18,9	26,7
transakcje z przyrzeczeniem odkupu*	205,2	942,9	635,4	385,4
Razem	1 243,7	2 796,9	1 934,9	1 556,8

*) W porównaniu do sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Grupa skorygowała ujęcie transakcji zakupu i sprzedaży obligacji skarbowych. Więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale 7. *Porównywalność danych finansowych*.

8.10. Inwestycyjne papiery wartościowe

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody (FVOCI), w tym:	19 918,3	19 165,4	20 077,3	16 725,2
dłużne papiery wartościowe, w tym:	19 791,4	19 038,6	19 994,0	16 647,9
obligacje Skarbu Państwa	17 281,0	16 589,4	17 670,4	14 553,6
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 025,7	983,7	903,0	714,9
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 014,7	1 015,2	985,6	954,4
obligacje Rządu Austriackiego	470,0	450,3	435,0	425,0
instrumenty kapitałowe	126,9	126,8	83,3	77,3
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	12 145,1	12 149,9	11 860,0	12 098,2
dłużne papiery wartościowe, w tym:	12 145,1	12 149,9	11 860,0	12 098,2
obligacje Skarbu Państwa	5 927,1	5 961,9	5 936,7	5 901,9
obligacje Skarbu Państwa w EUR	3 355,7	3 257,3	3 143,7	3 056,4
obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego	530,7	524,6	512,9	1 540,7
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	2 264,6	2 253,1	2 266,7	1 599,2
bony pieniężne NBP	67,0	153,0	0,0	0,0
Razem	32 063,4	31 315,3	31 937,3	28 823,4

8.11. Kredyty i inne należności udzielone klientom

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	115 551,0	110 316,4	102 907,4	98 986,0
Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	177,9	193,5	218,4	237,8
Razem (netto)	115 728,9	110 509,9	103 125,8	99 223,8

Kredyty i inne należności wyceniane wg zamortyzowanego kosztu

	stan na 30.09.2019			stan na 30.06.2019			stan na 31.12.2018			stan na 30.09.2018		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Portfel kredytowy, w tym:	116 205,5	-2 534,9	113 670,6	111 280,0	-2 422,8	108 857,2	104 226,8	-2 270,0	101 956,8	100 398,8	-2 203,9	98 194,9
gospodarstwa domowe	56 220,3	-1 327,1	54 893,2	53 434,3	-1 224,2	52 210,1	48 631,3	-1 105,6	47 525,7	46 785,7	-1 021,7	45 764,0
podmioty gospodarcze	56 793,9	-1 207,4	55 586,5	54 600,8	-1 198,5	53 402,3	52 388,2	-1 164,3	51 223,9	50 952,3	-1 181,8	49 770,5
sektor instytucji rządowych i samorządowych	3 191,3	-0,4	3 190,9	3 244,9	-0,1	3 244,8	3 207,3	-0,1	3 207,2	2 660,8	-0,4	2 660,4
Razem (brutto), w tym:	116 205,5	-2 534,9	113 670,6	111 280,0	-2 422,8	108 857,2	104 226,8	-2 270,0	101 956,8	100 398,8	-2 203,9	98 194,9
Bankowość korporacyjna	63 459,1	-1 311,1	62 148,0	61 291,6	-1 295,9	59 995,7	58 863,5	-1 261,5	57 602,0	56 859,0	-1 275,8	55 583,2
kredyty w rachunku bieżącym	8 432,5	-454,5	7 978,0	11 668,4	-441,1	11 227,3	10 782,9	-460,1	10 322,8	11 222,6	-423,0	10 799,6
kredyty i pożyczki terminowe	38 864,7	-768,4	38 096,3	34 155,9	-767,5	33 388,4	33 243,9	-726,6	32 517,3	31 819,8	-782,2	31 037,6
należności leasingowe	8 214,8	-44,1	8 170,7	7 961,1	-52,0	7 909,1	7 165,0	-46,9	7 118,1	6 782,6	-43,5	6 739,1
należności faktoringowe	5 327,4	-43,5	5 283,9	5 168,4	-35,0	5 133,4	4 861,9	-27,4	4 834,5	4 793,3	-26,3	4 767,0
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 619,7	-0,6	2 619,1	2 337,8	-0,3	2 337,5	2 809,8	-0,5	2 809,3	2 240,7	-0,8	2 239,9
Bankowość detaliczna	52 746,4	-1 223,8	51 522,6	49 988,4	-1 126,9	48 861,5	45 363,3	-1 008,5	44 354,8	43 539,8	-928,1	42 611,7
kredyty i pożyczki hipoteczne*	38 618,2	-209,0	38 409,2	36 464,6	-200,1	36 264,5	33 371,7	-224,9	33 146,8	31 988,9	-232,4	31 756,5
kredyty w rachunku bieżącym	1 457,2	-122,5	1 334,7	1 421,9	-114,6	1 307,3	1 329,2	-105,8	1 223,4	1 376,8	-71,9	1 304,9
należności leasingowe	1 254,8	-2,4	1 252,4	1 174,0	-5,2	1 168,8	979,1	-3,6	975,5	872,9	-3,7	869,2
pozostałe kredyty i pożyczki	11 416,2	-889,9	10 526,3	10 927,9	-807,0	10 120,9	9 683,3	-674,2	9 009,1	9 301,2	-620,1	8 681,1
Inne należności, w tym:	1 880,4	0,0	1 880,4	1 459,2	0,0	1 459,2	950,6	0,0	950,6	791,1	0,0	791,1
złożone depozyty zabezpieczające typu call	1 451,7	0,0	1 451,7	1 081,1	0,0	1 081,1	733,0	0,0	733,0	612,0	0,0	612,0
pozostałe należności	428,7	0,0	428,7	378,1	0,0	378,1	217,6	0,0	217,6	179,1	0,0	179,1
Razem	118 085,9	-2 534,9	115 551,0	112 739,2	-2 422,8	110 316,4	105 177,4	-2 270,0	102 907,4	101 189,9	-2 203,9	98 986,0

*) Pozycja *kredyty i pożyczki hipoteczne* obejmuje m.in. kredyty dla osób fizycznych w walucie CHF. Wartość brutto tych kredytów wynosiła 964,3 mln zł na 30 września 2019 r. oraz odpowiednio 941,4 mln zł, 981,4 mln zł i 962,5 mln zł na 30 czerwca 2019 r., 31 grudnia 2018 r. i na 30 września 2018 r.

Jakość portfela kredytowego

	stan na 30.09.2019			stan na 30.06.2019			stan na 31.12.2018			stan na 30.09.2018		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Bankowość korporacyjna	63 459,1	-1 311,1	62 148,0	61 291,6	-1 295,9	59 995,7	58 863,5	-1 261,5	57 602,0	56 859,0	-1 275,8	55 583,2
aktywa w Etapie 1	57 161,9	-51,7	57 110,2	54 654,1	-63,6	54 590,5	51 733,2	-56,0	51 677,2	49 796,8	-61,9	49 734,9
aktywa w Etapie 2	3 973,5	-54,3	3 919,2	4 306,6	-54,3	4 252,3	5 038,9	-62,8	4 976,1	4 969,9	-64,8	4 905,1
aktywa w Etapie 3	2 323,7	-1 205,1	1 118,6	2 330,9	-1 178,0	1 152,9	2 091,4	-1 142,7	948,7	2 092,3	-1 149,1	943,2
Bankowość detaliczna	52 746,4	-1 223,8	51 522,6	49 988,4	-1 126,9	48 861,5	45 363,3	-1 008,5	44 354,8	43 539,8	-928,1	42 611,7
aktywa w Etapie 1	45 454,6	-72,0	45 382,6	43 043,5	-67,7	42 975,8	38 633,0	-58,2	38 574,8	37 281,2	-65,1	37 216,1
aktywa w Etapie 2	6 210,9	-354,2	5 856,7	5 965,1	-340,9	5 624,2	5 916,7	-362,0	5 554,7	5 505,3	-331,4	5 173,9
aktywa w Etapie 3	1 080,9	-797,6	283,3	979,8	-718,3	261,5	813,6	-588,3	225,3	753,3	-531,6	221,7
Razem portfel kredytowy	116 205,5	-2 534,9	113 670,6	111 280,0	-2 422,8	108 857,2	104 226,8	-2 270,0	101 956,8	100 398,8	-2 203,9	98 194,9

Dodatkowo Grupa identyfikuje aktywa finansowe POCI, których wartość godziwa ustalona na dzień 1 stycznia 2018 roku oraz wartość bilansowa na dzień 30 września 2019 roku wynosi 0. Są to ekspozycje z tytułu wierzytelności z utratą wartości nabytych w związku z przejściem w roku 2017 Bieszczadzkiej SKOK.

Zmiana odpisu na oczekiwane straty kredytowe

	3 kwartały 2019 okres od 01.01.2019 do 30.09.2019				3 kwartały 2018 okres od 01.01.2018 do 30.09.2018			
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis na początek okresu	114,2	424,8	1 731,0	2 270,0	242,2	0,0	1 424,6	1 666,8
wpływ zmian zasad rachunkowości w związku z wdrożeniem MSSF 9	-	-	-	0,0	-119,7	350,0	147,8	378,1
Odpis na początek okresu po uwzględnieniu zmian zasad rachunkowości	114,2	424,8	1 731,0	2 270,0	122,5	350,0	1 572,4	2 044,9
Zmiany w okresie, w tym:	9,5	-16,3	271,7	264,9	4,5	46,2	108,3	159,0
odpisy na kredyty udzielone w okresie	56,8	-	-	56,8	49,0	-	-	49,0
transfer do Etapu 1	9,4	-85,6	-6,8	-83,0	67,2	-99,0	-6,8	-38,6
transfer do Etapu 2	-23,8	183,9	-24,6	135,5	-13,8	223,0	-26,4	182,8
transfer do Etapu 3	-4,7	-55,4	439,2	379,1	-1,6	-42,8	378,2	333,8
zmiana oszacowania odpisu z tytułu strat oczekiwanych	-28,4	-60,1	-2,3	-90,8	-97,8	-35,1	-7,4	-140,3
wyłączenie z bilansu (umorzenia, sprzedaż)	-	-	-168,1	-168,1	-	-	-246,1	-246,1
naliczenia i spisania odsetek efektywnych	-	-	43,0	43,0	-	-	-3,1	-3,1
pozostałe	0,2	0,9	-8,7	-7,6	1,5	0,1	19,9	21,5
Odpis na koniec okresu	123,7	408,5	2 002,7	2 534,9	127,0	396,2	1 680,7	2 203,9

8.12. Dłużne papiery wartościowe

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	330,3	1 711,1	790,5	643,2
Dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	19 791,4	19 038,6	19 994,0	16 647,9
Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu w portfelu inwestycyjnych papierów wartościowych	12 078,1	11 996,9	11 860,0	12 098,2
Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu w portfelu kredytów i innych należności udzielonych klientom	2 619,1	2 337,5	2 809,3	2 239,9
Razem	34 818,9	35 084,1	35 453,8	31 629,2

8.13. Inwestycje w jednostki stowarzyszone

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitale zakładowym / w głosach na WZ			
			stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
NN Investment Partners TFI S.A.*	towarzystwo funduszy inwestycyjnych	Warszawa	45	-	-	-
Twisto Polska Sp. z o.o.	usługi w zakresie technologii informatycznych i komputerowych	Warszawa	20	20	20	20

*) ING Bank Śląski S.A. posiada pośredni udział w spółce poprzez ING Investment Holding (Polska) S.A.

31 lipca 2019 r. w wyniku nabycia przez ING Investment Holding (Polska) S.A. 94 500 akcji NN Investment Partners TFI S.A. (dalej: NN TFI), Grupa nabyła 45% udział w kapitale zakładowym NN TFI oraz 45% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu NN TFI. W wyniku transakcji NN TFI zyskała status jednostki stowarzyszonej Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

Więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale 1.4 Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A. oraz w rozdziale 2. Istotne zdarzenia w III kwartale 2019 roku.

8.14. Rzeczowe aktywa trwałe

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania*	405,4	420,3	nd	nd
Nieruchomości i inwestycje w obcych środkach trwałych	313,6	316,7	334,0	318,4
Sprzęt informatyczny	95,7	100,4	104,0	100,2
Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	70,9	73,0	86,0	96,6
Środki trwałe w budowie	36,0	27,4	32,1	24,0
Razem	921,6	937,8	556,1	539,2

*) Począwszy od 1 stycznia 2019 roku Grupa wdrożyła nowy standard MSSF 16 *Leasing*. Grupa zastosowała do swoich umów leasingowych zmodyfikowane podejście retrospektywne i nie przekształciła danych porównawczych.

8.15. Zobowiązania wobec innych banków

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Rachunki bieżące	1 334,8	1 123,2	324,0	335,0
Depozyty międzybankowe	422,0	2 026,3	876,1	532,9
Kredyty otrzymane*	3 789,5	3 616,1	3 388,2	3 285,8
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 413,9	0,0	0,0	2 172,8
Przyjęte depozyty zabezpieczające typu call	604,2	584,6	592,1	521,2
Pozostałe zobowiązania	28,7	9,0	15,4	34,5
Razem	7 593,1	7 359,2	5 195,8	6 882,2

*) Pozycja "Kredyty otrzymane" obejmuje finansowanie długoterminowych kontraktów leasingowych w EUR (tzw. "matched funding") otrzymane przez spółkę zależną ING Lease Sp. z o.o. od ING Banku NV.

8.16. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Wycena instrumentów pochodnych*	724,8	613,1	578,1	646,5
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	266,7	947,4	1 109,5	855,8
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych*	176,4	556,7	1 024,9	741,4
zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu*, w tym:	90,3	390,7	84,6	114,4
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	90,3	390,7	84,6	114,4
Razem	991,5	1 560,5	1 687,6	1 502,3

*) W porównaniu do sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Grupa skorygowała ujęcie transakcji zakupu i sprzedaży obligacji skarbowych. Więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale 7. *Porównywalność danych finansowych*.

8.17. Zobowiązania wobec klientów

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Depozyty, w tym:	123 715,9	121 131,2	115 908,0	108 530,5
Gospodarstwa domowe	84 106,9	84 558,1	78 255,5	73 998,9
Podmioty gospodarcze	36 685,1	33 211,0	35 735,0	32 719,8
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	2 923,9	3 362,1	1 917,5	1 811,8
Razem, w tym:	123 715,9	121 131,2	115 908,0	108 530,5
Bankowość korporacyjna	39 366,3	39 134,3	37 589,9	34 161,1
depozyty bieżące	24 267,0	23 584,6	25 478,6	21 993,3
depozyty oszczędnościowe	10 759,2	10 214,6	9 969,3	9 274,1
depozyty terminowe	4 340,1	5 335,1	2 142,0	2 893,7
Bankowość detaliczna	84 349,6	81 996,9	78 318,1	74 369,4
depozyty bieżące	20 286,3	19 470,8	18 051,2	17 080,1
depozyty oszczędnościowe	61 396,5	59 916,4	57 948,1	54 848,9
depozyty terminowe	2 666,8	2 609,7	2 318,8	2 440,4
Pozostałe zobowiązania, w tym:	2 070,4	1 860,8	1 774,5	1 674,5
zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	423,5	399,9	329,5	339,4
pozostałe zobowiązania	1 646,9	1 460,9	1 445,0	1 335,1
Razem zobowiązania wobec klientów	125 786,3	122 992,0	117 682,5	110 205,0

8.18. Zobowiązania podporządkowane

ING Bank Śląski S.A. zawarł trzy umowy pożyczek podporządkowanych z ING Bank N.V. z siedzibą w Amsterdamie:

- Umowa zawarta w dniu 23 lutego 2016 roku na kwotę 150,0 mln EUR. Decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 19 kwietnia 2016 roku Bank uzyskał zgodę na zaliczenie kwoty pożyczki do kapitału Tier 2.
- Umowa zawarta w dniu 30 października 2018 roku na kwotę 100,0 mln EUR. Po podpisaniu umowy pożyczki Bank wystąpił do KNF z wnioskiem o zgodę na zaliczenie kwoty pożyczki do kapitału Tier 2. Uzyskanie zgody nastąpiło 30 stycznia 2019 roku.
- Umowa zawarta w dniu 30 września 2019 roku na kwotę 250,0 mln EUR. Bank wystąpił do KNF z wnioskiem o zgodę na zaliczenie kwoty pożyczki do kapitału Tier II.

Wszystkie pożyczki zostały udzielone na okres 10 lat. Bank ma prawo do wcześniejszej spłaty każdej z nich po upływie 5 lat, pod warunkiem uzyskania stosownej zgody Komisji Nadzoru Finansowego. Odsetki w przypadku każdej z pożyczek są płatne kwartalnie według stawki EURIBOR 3M powiększonej o marżę (1,22% dla pożyczki z roku 2018, 2,25% dla pożyczki z roku 2016 i 1,66% dla pożyczki z roku 2019). Warunki finansowe pożyczek nie odbiegają od warunków rynkowych. ING Bank N.V. jest podmiotem dominującym, posiadającym 75% akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Na koniec III kwartału 2019 roku wartość bilansowa pożyczek podporządkowanych wynosiła łącznie 2 188,7 mln zł.

8.19. Rezerwy

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	126,1	78,4	78,5	82,9
Rezerwa na odprawy emerytalne	42,5	42,4	41,4	39,7
Rezerwa na sprawy sporne	42,3	37,9	32,5	29,2
Inne rezerwy	17,0	0,0	0,0	13,1
Razem	227,9	158,7	152,4	164,9

*) Więcej informacji nt rezerw na sprawy sporne i innych rezerw znajduje się w dalszej części sprawozdania w punkcie 13. *Rozliczenia z tytułu spraw spornych i inne rezerwy.*

8.20. Inne zobowiązania

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	396,0	337,3	401,9	396,3
z tytułu świadczeń pracowniczych, w tym:	234,5	168,8	260,3	238,4
program zmiennych składników wynagrodzeń	55,8	47,1	65,1	57,8
z tytułu prowizji	150,3	163,2	131,8	146,3
pozostałe	11,2	5,3	9,8	11,6
Pozostałe zobowiązania, w tym:	2 298,7	2 182,2	1 087,1	1 513,9
zobowiązanie z tytułu leasingu*	414,9	424,6	nd	nd
rozrachunki międzybankowe	1 127,6	984,0	522,8	873,8
rozrachunki z dostawcami	324,9	281,8	271,1	294,2
rozrachunki publiczno-prawne**	101,3	101,6	93,8	91,1
pozostałe	338,0	406,9	214,1	254,7
Razem	2 702,7	2 536,3	1 503,7	1 910,2

*) Począwszy od 1 stycznia 2019 roku Grupa wdrożyła nowy standard MSSF 16 Leasing. Grupa zastosowała do swoich umów leasingowych zmodyfikowane podejście retrospektywne i nie przekształciła danych porównawczych.

**) W porównaniu do sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Grupa skorygowała ujęcie transakcji zakupu i sprzedaży obligacji skarbowych. Więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale 7. *Porównywalność danych finansowych.*

8.21. Wartość godziwa

Poniżej zaprezentowano wartości bilansowe aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej w rozbiciu na poszczególne kategorie (poziomy) wyceny. W roku 2019 nie było przesunięć pomiędzy poziomami wyceny.

stan na **30.09.2019**

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Aktywa finansowe, w tym:	20 121,7	1 591,8	304,8	22 018,3
Wycena instrumentów pochodnych	-	708,2	-	708,2
Pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	330,3	0,0	0,0	330,3
dłużne papiery wartościowe, w tym:	330,3	-	-	330,3
obligacje Skarbu Państwa	311,6	-	-	311,6
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	18,7	-	-	18,7
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	883,6	-	883,6
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	19 791,4	0,0	126,9	19 918,3
dłużne papiery wartościowe, w tym	19 791,4	-	-	19 791,4
obligacje Skarbu Państwa	17 281,0	-	-	17 281,0
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 025,7	-	-	1 025,7
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 014,7	-	-	1 014,7
obligacje Rządu Austriackiego	470,0	-	-	470,0
instrumenty kapitałowe	-	-	126,9	126,9
Kredyty i inne należności wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	-	177,9	177,9
Zobowiązania finansowe, w tym:	176,4	1 294,5	0,0	1 470,9
Wycena instrumentów pochodnych	-	724,8	-	724,8
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	176,4	0,0	0,0	176,4
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	176,4	-	-	176,4
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	569,7	-	569,7

stan na 31.12.2018

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Aktywa finansowe, w tym:	20 338,5	1 423,2	320,3	22 082,0
Wycena instrumentów pochodnych	-	554,2	-	554,2
Pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	1 299,9	0,0	0,0	1 299,9
dłużne papiery wartościowe, w tym:	1 299,9	-	-	1 299,9
obligacje Skarbu Państwa	1 281,3	-	-	1 281,3
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	18,6	-	-	18,6
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	869,0	-	869,0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	19 038,6	0,0	126,8	19 165,4
dłużne papiery wartościowe, w tym	19 038,6	-	-	19 038,6
obligacje Skarbu Państwa	16 589,4	-	-	16 589,4
obligacje Skarbu Państwa w EUR	983,7	-	-	983,7
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 015,2	-	-	1 015,2
obligacje Rządu Austriackiego	450,3	-	-	450,3
instrumenty kapitałowe	-	-	126,8	126,8
Kredyty i inne należności wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	-	193,5	193,5
Zobowiązania finansowe, w tym:	556,7	1 118,2	0,0	1 674,9
Wycena instrumentów pochodnych	-	613,1	-	613,1
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	556,7	0,0	0,0	556,7
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	556,7	-	-	556,7
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0,0	505,1	0,0	505,1

W 2019 roku techniki wyceny dla Poziomu 1 i 2 wyceny nie uległy zmianie. W aktywach finansowych klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny na 30 września 2019 roku znajdują się nienotowane instrumenty kapitałowe oraz kredyty, które nie spełniły kryterium SPPI wg MSSF 9.

Wycena do wartości godziwej nienotowanych udziałów kapitałowych w innych spółkach jest oparta o model zdyskontowanych dywidend. Szacunki przyszłych dywidend zostały przygotowane w oparciu o średnioterminowe prognozy rentowości przygotowane przez Zarządy tych spółek. Stopa dyskonta jest oparta o koszt kapitału własnego szacowany w oparciu model CAPM (Capital Asset Pricing Model).

Metodyka wyceny do wartości godziwej portfela kredytów opiera się na metodzie zdyskontowanych przepływów pieniężnych. W ramach tej metody dla każdego wycenianego kontraktu szacowane są oczekiwane przepływy pieniężne, czynniki dyskontowe na poszczególne daty płatności oraz wyznaczana jest wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych na datę wyceny. Modele wyceny zasilane są parametrami biznesowymi dla poszczególnych kontraktów oraz parametrami obserwowalnymi przez rynek, takimi jak krzywe stóp procentowych, koszt płynności i koszt kapitału. Zmiana parametrów przyjętych do wyceny nie miała istotnego wpływu na wartość wyceny na 30 września 2019 roku.

W okresie 3 kwartałów 2019 roku zmiana wyceny instrumentów kapitałowych klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny ujęta w pozostałych całkowitych dochodach wyniosła po uwzględnieniu podatku odroczonego 35,3 mln zł.

Wpływ wyceny kredytów klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny na rachunek zysków i strat był nieistotny.

8.21.1. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

stan na 30.09.2019

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa			
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Aktywa finansowe, w tym:	131 887,7	2 792,5	12 793,8	116 204,9	131 791,2
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 792,5	2 792,5	-	-	2 792,5
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	804,7	-	804,7	-	804,7
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	12 145,1		11 989,1	-	11 989,1
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	115 551,0	-	-	115 610,5	115 610,5
Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	171,5			171,5	171,5
Pozostałe aktywa	422,9	-	-	422,9	422,9
Zobowiązania finansowe, w tym:	136 284,5	0,0	7 593,1	128 719,5	136 312,6
Zobowiązania wobec innych banków	7 593,1	-	7 593,1	-	7 593,1
Zobowiązania wobec klientów	125 786,3	-	-	125 786,7	125 786,7
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	302,2	-	-	302,0	302,0
Zobowiązania podporządkowane	2 188,7	-	-	2 216,6	2 216,6
Zobowiązania z tytułu leasingu (prezentowane w <i>Innych zobowiązaniach</i>)	414,2	-	-	414,2	414,2

stan na 31.12.2018

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa			
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Aktywa finansowe, w tym:	117 142,4	1 237,4	12 752,5	103 335,2	117 325,1
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 237,4	1 237,4	-	-	1 237,4
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	776,5	-	776,5	-	776,5
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	11 860,0	-	11 976,0	-	11 976,0
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	102 907,4	-	-	102 974,1	102 974,1
Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	1,0	-	-	1,0	1,0
Pozostałe aktywa	360,1	-	-	360,1	360,1
Zobowiązania finansowe, w tym:	124 255,5	0,0	5 195,8	119 104,6	124 300,4
Zobowiązania wobec innych banków	5 195,8	-	5 195,8	-	5 195,8
Zobowiązania wobec klientów	117 682,5	-	-	117 685,6	117 685,6
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	300,3	-	-	300,7	300,7
Zobowiązania podporządkowane	1 076,9	-	-	1 118,3	1 118,3

8.22. Łączny współczynnik kapitałowy

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Fundusze własne				
A. Kapitały własne ze sprawozdania z sytuacji finansowej, w tym:	15 262,7	14 219,8	13 321,6	12 147,8
A.I. Kapitały własne ujęte w funduszach własnych	12 617,1	12 044,3	11 697,7	11 437,6
A.II. Kapitały własne nie ujęte w wyliczeniu funduszy własnych	2 645,6	2 175,5	1 623,9	710,2
B. Pozostałe składniki (pomniejszenia i zwiększenia) funduszy własnych, w tym:	699,1	768,8	236,2	291,4
zobowiązania podporządkowane	1 093,4	1 063,0	645,0	640,7
wartość firmy i inne wartości niematerialne	-518,4	-410,8	-435,0	-424,0
niedobór/nadwyżka korekt z tytułu ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody AIRB	-105,7	-148,8	-185,5	-126,2
korekta w okresie przejściowym z tytułu dostosowania do wymogów MSSF 9*	256,3	267,3	215,0	201,4
korekta wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	-26,5	-1,9	-3,3	-0,5
Fundusze własne przyjęte do kalkulacji łącznego współczynnika kapitałowego (A.I. + B), w tym:	13 316,2	12 813,1	11 933,9	11 729,0
Kapitał podstawowy Tier 1	12 222,8	11 750,1	11 288,9	11 088,3
Kapitał Tier 2	1 093,4	1 063,0	645,0	640,7
Aktywa ważone ryzykiem; w tym:	86 120,1	85 260,9	76 604,5	77 057,6
z tytułu ryzyka kredytowego	75 110,6	74 515,6	67 135,7	67 929,2
z tytułu ryzyka operacyjnego	8 762,9	8 762,9	7 836,0	7 836,0
pozostałe	2 246,6	1 982,4	1 632,8	1 292,4
Łączne wymogi kapitałowe	6 889,6	6 820,9	6 128,3	6 164,6
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	15,46%	15,03%	15,58%	15,22%
minimalny wymagany poziom	13,966%	13,963%	13,342%	13,339%
nadwyżka wskaźnika TCR (p.p)	+1,49	+1,07	+2,24	+1,88
Współczynnik kapitału Tier 1 (T1)	14,19%	13,78%	14,74%	14,39%
minimalny wymagany poziom	11,966%	11,963%	11,342%	11,339%
nadwyżka wskaźnika T1 (p.p)	+2,22	+1,82	+3,40	+3,05

*) Grupa w kalkulacji współczynników kapitałowych skorzystała z przepisów przejściowych w zakresie złagodzenia wpływu wdrożenia standardu MSSF 9 na poziom funduszy własnych. W przypadku pełnego ujęcia wpływu wdrożenia standardu MSSF 9 łączny współczynnik kapitałowy kształtowałby się na poziomie 15,18% a współczynnik kapitału Tier 1 na poziomie 13,91%.

Na podstawie zapisów Rozporządzenia (UE) nr 241/2014 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących wymogów w zakresie funduszy własnych obowiązujących instytucje oraz decyzji Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 13.09.2019 r. w funduszach własnych wg stanu na 30.09.2019 r. Grupa uwzględniła zysk netto Banku za okres od 01.01.2019 r. do 30.06.2019 r. w kwocie 558,2 mln zł. W funduszach własnych wg stanu na 31.12.2018 r. Grupa uwzględniła zysk netto Banku za okres od 01.01.2018 roku do 30.09.2018 roku w kwocie 742,2 mln zł.

W wyniku dokonanego przeglądu, Komisja Nadzoru Finansowego utrzymała w mocy poprzednią decyzję dotyczącą nałożonego na ING Bank Śląski S.A. bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym na poziomie 0,5 p.p.

9. Wskazanie czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki finansowe w kolejnych kwartałach

- Gospodarka światowa znajduje się w stanie permanentnego spowolnienia. Międzynarodowy Fundusz Walutowy wskazał, że dynamika globalnego wzrostu PKB w 2019 najprawdopodobniej spadnie z 3,6% do 3,0% r/r – poziom ten traktowany jest jako recesyjny. Również odbicie dynamiki wzrostu w 2020 w strefie euro czy Chinach jest niepewne – prognozy MFW czy grupy ING wskazują na dłuższą stagnację. Dodatkowe ryzyka generują Brexit oraz potencjalne konflikty handlowe.
- Otoczenie międzynarodowe wymusza prowadzenie ekspansywnej polityki pieniężnej przez główne banki centralne. Rezerwa Federalna obniżyła stopy procentowe o 50pb (1,75-2%) w pierwszym półroczu, prawdopodobna jest kontynuacja cięć także w IV kwartale 2019 oraz 2020. Europejski Bank Centralny wznowił program skupu aktywów w skali 20 mld EUR miesięcznie, oraz obniżył stopę depozytową do -0,6%. Dalsze działania pozostają niepewne. W strefie euro debatowany jest impuls fiskalny w Niemczech czy Francji, jednak dotychczas rozmowy nie przerodziły się w działania.
- W III kwartale 2019 roku wzrost PKB Polski najprawdopodobniej utrzymał się na relatywnie wysokim poziomie (ok. 4%r/r). W kolejnych kwartałach koniunktura będzie stopniowo pogarszać się – w ocenie ekonomistów ING Banku Śląskiego wzrost PKB w 2020 obniży się z 4,4% do 3,4% r/r. Pogorszenie związane jest ze niższym wzrostem publicznych nakładów inwestycyjnych, wraz z wyczerpywaniem się środków z obecnej perspektywy UE. Relatywnie dobrą koniunkturę podtrzymywać będą natomiast wydatki gospodarstw domowych. Wspiera je wypłata nowych świadczeń społecznych (np. 13-tych emerytur), ogólnie dobra sytuacja na rynku pracy oraz wysoki wzrost płacy minimalnej od przyszłego roku (15%).
- Konsekwencją silnego popytu konsumpcyjnego oraz rosnących kosztów pracy będzie dalszy wzrost cen. W konsekwencji w I kwartale 2020 roku inflacja najprawdopodobniej tymczasowo przebieje górną granicę celu inflacyjnego NBP (3,5% r/r). W ocenie ekonomistów ING Banku Śląskiego nie przełoży się to jednak na zmiany stóp procentowych NBP. Rada Polityki Pieniężnej mając w perspektywie ryzyko dalszego spowolnienia koniunktury najprawdopodobniej przeczeką wzrost inflacji. Kolejnym posunięciem RPP będzie prawdopodobnie obniżka stóp procentowych, chociaż prawdopodobnie dojdzie do niej nie wcześniej niż pod koniec 2021 roku.
- W ocenie ekonomistów ING Banku Śląskiego zarówno w końcówce 2019 roku jak i w 2020 kurs EUR/PLN utrzyma się na podwyższonym poziomie, tj. blisko 4,35. Odzwierciedla to ryzyko związane z problemem hipotecznych kredytów walutowych. Zmiana linii orzeczniczej sądów (jak i wykładnia Sądu Najwyższego) może wymusić na krajowych bankach zawiązanie rezerw z tytułu ryzyka przewalutowania takich kredytów decyzją sądu. Konsekwencją będzie również konieczność zamknięcia powstałej w ten sposób pozycji walutowej (poprzez sprzedaż PLN za CHF). Będzie to prawdopodobnie proces rozłożony w czasie, co nie wskazuje na skokowe osłabienie złotego.

10. Pozycje pozabilansowe

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	35 760,1	34 762,5	34 284,1	33 663,8
Otrzymane zobowiązania pozabilansowe	104 608,0	97 477,4	93 219,1	94 482,1
Pozabilansowe instrumenty finansowe	683 942,2	600 053,5	532 491,0	525 458,8
Pozycje pozabilansowe ogółem	824 310,3	732 293,4	659 994,2	653 604,7

11. Emisje, wykup i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

Nie wystąpiły.

12. Wyłacone dywidendy

Walne Zgromadzenie w dniu 29 marca 2019 roku podjęło uchwałę w sprawie wypłaty dywidendy za 2018 rok, na podstawie której Bank wypłacił dywidendę za 2018 rok w łącznej wysokości 455,35 mln zł, tj. w kwocie 3,50 zł brutto na jedną akcję. Właściciele akcji nabyli prawo do dywidendy w dniu 18 kwietnia 2019 roku, wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 6 maja 2019 roku.

Walne Zgromadzenie w dniu 5 kwietnia 2018 roku podjęło uchwałę w sprawie wypłaty dywidendy za 2017 rok, na podstawie której Bank wypłacił dywidendę za 2017 rok w łącznej wysokości 416,32 mln zł, tj. w kwocie 3,20 zł brutto na jedną akcję. Właściciele akcji nabyli prawo do dywidendy w dniu 25 kwietnia 2018 roku, wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 10 maja 2018 roku.

13. Rozliczenia z tytułu spraw spornych i inne rezerwy

ING Bank Śląski prowadzi szczegółową ewidencję spraw sądowych oraz innych należności o charakterze roszczeń prawnych. W sprawach, dla których w ocenie prawnej i/lub kierownictwa Banku istnieje duże ryzyko przegranej sprawy lub nie ma możliwości odzyskania utraconych aktywów Bank tworzy rezerwy. Ewentualne przyszłe rozliczenia dokonywane są w ciężar utworzonych rezerw.

Wartość postępowań dotyczących zobowiązań lub wierzytelności toczących się w 2019 roku nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Grupy. W ocenie Grupy żadne z pojedynczych postępowań toczących się w roku 2019 przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, jak również wszystkie postępowania łącznie nie stwarzają zagrożenia dla płynności finansowej Grupy.

Zmiana stanu rezerw na roszczenia sporne (w mln zł)

	III kwartał 2019 okres od 01.07.2019 do 30.09.2019	3 kwartały 2019 narastająco okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	III kwartał 2018 okres od 01.07.2018 do 30.09.2018	3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Stan na początek okresu	37,9	32,5	25,4	7,0
Utworzenie rezerw	4,7	11,1	3,9	8,3
Rozwiązanie rezerw	-	-0,4	-	-
Wykorzystanie rezerw	-	-0,3	-0,1	-0,1
Reklasyfikacje	-0,3	-0,6	-	14,0
Stan na koniec okresu	42,3	42,3	29,2	29,2

Postępowania prowadzone przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK)

- Postępowanie w sprawie postanowień przewidujących możliwość zmiany wzorca umownego, umowy lub tabeli opłat i prowizji z ważnych przyczyn, tzw. klauzul modyfikacyjnych

Prezes UOKiK wszczął z urzędu 1 kwietnia 2019 roku postępowanie w sprawie o uznanie wzorca umowy za niedozwolony w zakresie postanowień umownych, które mogą naruszać art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Postępowanie dotyczy postanowień przewidujących możliwość zmiany wzorca umownego, umowy lub tabeli opłat i prowizji z ważnych przyczyn, tzw. klauzul modyfikacyjnych.

Zakres postępowania odnosi się do zapisów w różnych ogólnych warunkach umów, regulaminach oraz umowach zawieranych z konsumentami: dla pożyczek pieniężnych, limitu zadłużenia w koncie, udzielania i spłaty kredytów w rachunku brokerskim, korzystanie z karty kredytowej – w wersji obowiązującej od 7 marca 2016 roku; dla rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych oraz oszczędnościowych – w wersji obowiązującej od 9 listopada 2015 roku; dla prowadzenia rachunków płatniczych – w wersji obowiązującej od 6 sierpnia 2018 roku; dla kart przedpłaconych – w wersji obowiązującej od 1 stycznia 2016 roku.

W ocenie Prezesa UOKiK analizowane klauzule modyfikacyjne mogą stanowić niedozwolone postanowienia umowne ze względu na:

- możliwość jednostronnej zmiany ogólnych warunków umowy co do jej istotnych postanowień, w zakresie umów umożliwiających generowanie zadłużenia po stronie konsumentów, zawartych na czas oznaczony,
- ogólny, niedoprecyzowany charakter przesłanek jednostronnej zmiany umowy, który nie daje konsumentom możliwości ich poprawnej weryfikacji, a w niektórych zapisach brak ograniczeń czasowych co do zakresu zmian,
- brak zapisów dotyczących możliwości kontynuowania umowy zawartej na czas oznaczony dotyczącej kredytowania potrzeb konsumentów na dotychczasowych zasadach w przypadku niezaakceptowania jednostronnych propozycji zmian kierowanych ze strony banku.

Bank ustosunkował się do zarzutów oraz złożył wnioski o wydanie decyzji zobowiązującej, obejmującej w części także zmianę klauzul modyfikacyjnych. Pismem z 1 sierpnia 2019 UOKiK przedłużył postępowanie do 1 grudnia 2019.

• Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

- Przed Prezesem UOKiK prowadzone było postępowanie wszczęte z urzędu 9 lipca 2014 roku w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na: dokonywaniu w trakcie obowiązywania umów o kartę płatniczą wymiany kart płatniczych niewyposażonych w funkcję zbliżeniową na karty wyposażone w tę funkcję bez zmiany treści umowy; wywodzeniu skutków prawnych z Komunikatu dla posiadacz rachunków określonych w Regulaminie świadczenia przez ING Bank Śląski usług w ramach prowadzenia rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych oraz rachunków oszczędnościowych dla osób fizycznych; niedostarczeniu konsumentom informacji o możliwości oraz zasadach dokonywania za pomocą kart płatniczych tzw. transakcji zbliżeniowych, limitach wydatków dla transakcji płatniczych wykonywanych za pomocą tych kart płatniczych, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, w odpowiednim czasie przed zawarciem umowy. Propozycje zobowiązań banku przedstawione nadzorcy w ramach powyższego postępowania zostały już zrealizowane. 18 grudnia 2018 roku UOKiK zdecydował o przedłużeniu postępowania.

• Postępowanie w sprawie zarzutu praktyk ograniczających konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z płatnościami za pomocą kart płatniczych w Polsce

Prezes UOKiK na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców (POHiD), po przeprowadzeniu przeciwko ING Bankowi Śląskiemu S.A. oraz innym bankom postępowania antymonopolowego, wydał 29 grudnia 2006 r. decyzję, stwierdzającą, że Bank dopuścił się praktyk ograniczających konkurencję. UOKiK uznał za ograniczającą konkurencję praktykę polegającą na uczestniczeniu przez różne polskie banki, w tym Bank, w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów, z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi, za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski poprzez wspólne ustalanie wysokości stawek opłaty interchange pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i MasterCard w Polsce. W związku ze stwierdzeniem praktyk ograniczających konkurencję UOKiK nałożył kary pieniężne, w tym na Bank w kwocie 14,1 mln zł.

Od decyzji tej m.in. Bank złożył odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK). Wyrokiem z dnia 12 Listopada 2008 SOKiK zmienił decyzję UOKiK, w ten sposób, że nie stwierdził praktyki ograniczającej konkurencję. 22 kwietnia 2010 roku wyrok ten został uchylony wyrokiem Sądu Apelacyjnego, który przekazał sprawę SOKiK do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem SOKiK z 21 listopada 2013 roku Sąd nie zmienił decyzji UOKiK w zakresie zarzutu ograniczenia konkurencji ale zmniejszył Bankowi karę do kwoty 403.209 zł. Wyrok SOKiK został jednak zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego, który w dniu 06 października 2015 roku orzekł o zmianie wyroku SOKiK w ten sposób, że oddalono wszystkie odwołania w całości. Wskutek tego orzeczenia

decyzja Prezesa stała się prawomocna, a Bank w październiku 2015 roku zapłacił orzeczoną karę 14,1 mln zł.

Bank, podobnie jak inne banki uczestniczące w postępowaniu, wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego. W dniu 25 października 2017 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego przekazując temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Zgodnie ze stanowiskiem UOKiK zapłacona kara została Bankowi zwrócona. Obecnie trwa postępowanie przed Sądem Apelacyjnym, który dnia 24 października 2018 roku odroczył rozprawę nie wyznaczając terminu kolejnej rozprawy, a zarazem nakładając na pełnomocników stron określone zobowiązania w zakresie złożenia oświadczeń lub dokumentów.

Ze względu na brak ostatecznych rozstrzygnięć kwota zwróconej kary nie została ujęta w rachunku zysków i strat. Według stanu na 30 września 2019 roku Grupa utrzymuje rezerwę w wysokości 14,1 mln zł.

Kwestie związane z wyrokami rzecznika Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

- Sprawy sądowe, w tym związane z portfelem kredytów hipotecznych indeksowanych kursem franka szwajcarskiego, są poddawane regularnej ocenie na bazie funkcjonujących w Banku procedur zgodnych z MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe.

Na dzień 30 września 2019 roku Bank posiadał detaliczne kredyty hipoteczne indeksowane kursem walut obcych (głównie CHF) w kwocie brutto 986,7 mln zł, co stanowi 0,78% procent udziału Banku w walutowych kredytach hipotecznych sektora bankowego. Bank nie posiada kredytów denominowanych do waluty obcej.

Bank miał na dzień 30 września 2019 roku 130 otwartych spraw sądowych w związku z zawartymi umowami o kredyt w złotych indeksowany kursem franka szwajcarskiego. Łączna wartość bilansowa ekspozycji, których dotyczyły przedmiotowe postępowania wynosiła 43,1 mln zł. Zgodnie z polityką rachunkowości na dzień 30 września 2019 roku Bank utworzył na te sprawy rezerwy w łącznej wysokości 24,3 mln zł.

Polityka rachunkowości w odniesieniu do kredytów indeksowanych do CHF została zaprezentowana w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku.

Do tej pory do Banku nie wpłynął żaden pozew zbiorowy, jak również żadna z klauzul stosowanych przez Bank w umowach nie została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych.

W kwietniu 2018 roku Sąd Okręgowy w Warszawie, w związku z prowadzoną przez ten sąd sprawą z tytułu pozwu przeciwko jednemu z polskich banków, złożył wniosek do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej TSUE) o wydanie orzeczenia prejudycjalnego w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich odnośnie skutków ewentualnej abuzywności postanowień umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego.

W dniu 14 maja 2019 roku została opublikowana opinia Rzecznika Generalnego TSUE, zgodnie z którą uznanie klauzuli różnicy kursowej za niedozwoloną, może skutkować przekształceniem umowy o kredyt indeksowanej do CHF w kredyt w walucie krajowej oprocentowany według stopy LIBOR stosowanej dla CHF lub też stwierdzeniem nieważności umowy kredytu, przy czym to sąd krajowy będzie każdorazowo musiał ocenić stan faktyczny konkretnej sprawy i wydać rozstrzygnięcie w oparciu o obowiązujące przepisy prawa krajowego.

W dniu 3 października 2019 roku TSUE wydał wyrok, który nie dotyczył oceny klauzul znajdujących się w umowach kredytów indeksowanych do CHF pod kątem ich ewentualnej abuzywności, a jedynie możliwych konsekwencji uznania przez sąd krajowy abuzywności danego postanowienia. W wyroku zawarto pewne wskazówki którymi powinny kierować się sądy krajowe. Trybunał kolejny raz potwierdził, że ocena umowy nie powinna odbywać się w sposób automatyczny. To do sądu krajowego należy również ocena, czy po stwierdzeniu abuzywności danego postanowienia umowa – zgodnie z prawem krajowym – nie może dalej obowiązywać bez takiego postanowienia. Dopiero, gdy sąd krajowy dojdzie do przekonania, że umowa nie może dalej obowiązywać bez warunku uznanego za abuzywny, klient wyraża zgodę na utrzymanie uznanych za abuzywne postanowień

lub wyraźnie się temu sprzeciwia. Ocena potencjalnych skutków dla konsumenta stwierdzenia nieważności danej umowy kredytowej również należy do sądu krajowego. TSUE poddał też w wątpliwość możliwość przekształcenia kredytu w kredyt złotówkowy oprocentowany według stawki LIBOR. Zdaniem Trybunału opcja przekształcenia kredytów walutowych w kredyty złotowe z pozostawieniem stawki LIBOR mogłaby być zbyt daleko idącą ingerencją w charakter głównego przedmiotu umowy.

W lipcu br. ZBP wystąpił do Prezes Sądu Najwyższego (dalej SN) w sprawie poddania analizie przez SN wadliwej, z prawnego i ekonomicznego punktu widzenia, koncepcji przekształcenia umowy o kredyt indeksowany do CHF w kredyt PLN według stawki LIBOR, wyrażonej w opinii Rzecznika Generalnego TSUE. W sierpniu br. SN wydał publikację w której powyższe rozwiązanie zostało zaakceptowane.

W związku z powyższym, w ocenie Banku wyroki sądów krajowych w tych sprawach mogą być nadal różne. Wyrok TSUE nie rozstrzyga bowiem wszystkich kwestii związanych z kredytami indeksowanymi do CHF, daje on sądom polskim jedynie ogólne wytyczne dotyczące wybranych kwestii związanych z rozstrzyganiem tego typu spraw, a zatem to ostatecznie sądy krajowe będą zobowiązane oceniać okoliczności każdej konkretnej sprawy i rozstrzygać według prawa krajowego. Wobec powyższego, brak jest obecnie przesłanek wpływających istotnie na ocenę prawdopodobieństwa co do wyrokowania w konkretnych sprawach, branego pod uwagę przez Bank w procesie tworzenia rezerw zgodnie z MSR 37 oraz MSSF 9.

- W dniu 11 września 2019 r. Europejski Trybunał Sprawiedliwości (TSUE) ogłosił wyrok w sprawie skierowanego przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód zapytania prejudycjalnego co do wykładni art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki. Obowiązująca w Polsce Ustawa o kredycie konsumenckim (UKK) zawiera w art. 49 analogiczny przepis, co do którego do roku 2016 nie było wątpliwości interpretacyjnych i banki co do zasady pobierając prowizję za udzielenie kredytu nie zwracały jej klientowi w przypadku wcześniejszej spłaty (za wyjątkiem odstąpienia od umowy). Dyskusję w temacie interpretacji art. 49 UKK rozpoczął UOKiK wydając w 2016 roku wspólne stanowisko z Rzecznikiem Finansowym, zgodnie z którym w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego powinno nastąpić obniżenie wszystkich możliwych kosztów takiego kredytu, niezależnie od ich charakteru i niezależnie od tego, kiedy koszty te zostały faktycznie poniesione przez kredytobiorcę a redukcja ta ma mieć charakter proporcjonalny, tj. odnosić się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie. Wyrok TSUE rozstrzyga tą kwestię w ten sposób, że w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego Bank powinien:
 - obniżyć całkowity koszt kredytu wraz z jego wszystkimi elementami składowymi (np. opłaty, prowizję, ubezpieczenia);
 - dokonać proporcjonalnego zwrotu tych kosztów tzn. zwrot powinien obejmować okres od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie.

Po opublikowaniu w/w wyroku, Prezes UOKiK przedstawił swoje stanowisko, w którym w pełni podzielił ustalenia wyroku TSUE.

W związku z wyrokiem TSUE oraz oświadczeniem UOKiK Zarząd Banku uznał, że zwiększone prawdopodobieństwo wypływu środków pieniężnych uzasadnia utworzenie rezerwy na potencjalne zwroty prowizji dla klientów. Na dzień 30 września 2019 r. wysokość rezerwy wynosiła 17,0 mln zł, jest ona zaprezentowana w nocie 8.19. *Rezerwy w pozycji Inne rezerwy.*

Bank będzie monitorował wpływ wyroków TSUE na zachowania kredytobiorców, praktykę i orzecznictwo polskich sądów w tych sprawach oraz na bieżąco dokonywał oceny prawdopodobieństwa wypływu środków pieniężnych w odniesieniu do kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF oraz zwrotów prowizji z tytułu kredytów konsumenckich.

14. Sezonowość lub cykliczność działalności

Działalność Grupy ING Banku Śląskiego nie podlega sezonowości i cykliczności w rozumieniu §21 MSR 34.

15. Transakcje z jednostkami powiązanymi

ING Bank Śląski S.A. jest spółką zależną od ING Bank NV, który według stanu na dzień 30 września 2019 roku posiadał 75% udziału w kapitale zakładowym ING Banku Śląskiego oraz 75% udziałów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu ING Banku Śląskiego S.A.

ING Bank Śląski dokonuje na rynku międzybankowym operacji z ING Bank NV i podmiotami zależnymi od niego. Są to zarówno lokaty i kredyty krótkoterminowe jak i operacje instrumentami pochodnymi. Bank prowadzi również rachunki bankowe podmiotów z Grupy ING. Ponadto spółka zależna ING Lease Sp. z o.o. otrzymała od ING Bank NV finansowanie długoterminowe kontraktów leasingowych w EUR (tzw. „matched funding”).

Wszystkie wyżej wymienione transakcje odbywają się na zasadach rynkowych.

Pomiędzy podmiotami powiązanymi z Bankiem przeprowadzane są również transakcje wynikające z zawartych umów o współpracy, podnajmu pomieszczeń, dzierżawy sprzętu, przetwarzania danych oraz składki na ubezpieczenie pracowników.

Koszty prezentowane są według wartości netto (bez podatku VAT).

Informacje liczbowe o transakcjach pomiędzy podmiotami powiązаныmi (w mln zł)

	ING Bank NV	Pozostałe podmioty Grupy ING	Podmioty stowa- rzyszone	ING Bank NV	Pozostałe podmioty Grupy ING	Podmioty stowa- rzyszone
	stan na 30.09.2019			stan na 30.09.2018		
Należności						
Rachunki bieżące	3,2	7,9	-	6,8	2,8	-
Depozyty złożone	77,4	-	-	-	-	-
Kredyty	36,4	43,4	-	37,9	49,1	-
Wycena dodatnia instrumentów pochodnych	91,5	32,4	-	82,9	41,0	-
Inne należności	3,7	3,6	-	6,7	0,3	-
Zobowiązania						
Depozyty otrzymane	22,8	71,9	11,5	64,3	68,3	5,2
Kredyty otrzymane	3 603,4	-	-	3 015,8	-	-
Pożyczka podporządkowana	2 188,7	-	-	641,9	-	-
Rachunki loro	49,7	36,8	-	5,9	28,9	-
Wycena ujemna instrumentów pochodnych	81,0	30,7	-	67,1	39,2	-
Inne zobowiązania	71,1	1,5	-	54,7	5,6	-
Operacje pozabilansowe						
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	537,5	693,7	-	487,4	360,9	-
Otrzymane zobowiązania pozabilansowe	740,0	674,5	-	1 265,0	284,1	-
Transakcje wymiany walutowej	5 861,8	-	-	8 286,1	24,4	-
Transakcje forward	-	-	-	266,5	-	-
IRS	2 703,3	2 635,0	-	2 878,2	2 527,1	-
Opcje	2 977,5	33,5	-	2 363,6	40,1	-
	3 kwartały 2019 okres od 01.01.2019 do 30.09.2019			3 kwartały 2018 okres od 01.01.2018 do 30.09.2018		
Przychody i koszty						
Przychody, w tym:	39,5	25,7	25,6	6,6	1,3	-
przychody/koszty odsetkowe i prowizyjne	-21,5	7,3	25,6	-10,7	1,1	-
wynik na instrumentach finansowych	59,5	5,6	-	16,5	-4,3	-
wynik na pozostałej działalności podstawowej	1,5	12,8	-	0,8	4,6	-
Koszty działania	53,9	4,7	-	52,1	8,0	-
Nakłady na wartości niematerialne	-	0,9	-	1,6	0,1	-

16. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Segmentacja działalności

Zarządzanie działalnością Grupy dokonywane jest w wymiarach określonych przez model biznesowy Grupy. Model biznesowy Grupy, głównie dla potrzeb sprawozdawczości zarządczej, zawiera podział klientów na dwa główne segmenty:

- segment bankowości detalicznej,
- segment bankowości korporacyjnej.

Podstawą wydzielenia poszczególnych segmentów są kryteria finansowe (w szczególności wysokość obrotów, poziom zgromadzonych aktywów) i podmiotowe. Szczegółowe zasady przypisywania klientów do poszczególnych segmentów regulują kryteria segmentacji klienta, które są określone wewnętrznymi regulacjami Grupy.

W Grupie został wydzielony organizacyjnie obszar działalności realizowanej przez Departament Skarbu (Group Treasury). Działalność Group Treasury polega na zarządzaniu ryzykiem płynności

krótkoterminowej i długoterminowej, zgodnie z obowiązującymi regulacjami i z wewnętrznymi ustalonymi w Grupie apetytem na ryzyko, zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej oraz inwestowaniu nadwyżek pozyskanych od linii biznesowych przy zachowaniu bufora płynności w postaci aktywów płynnych. Wynik działalności Group Treasury podlega alokacji do segmentów biznesowych, z uwagi na jego funkcję wspierającą segmenty biznesowe Grupy.

Segment bankowości detalicznej

W ramach obszaru działalności detalicznej Grupa obsługuje osoby prywatne (segment klientów masowych i klientów zamożnych) oraz przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność ta jest analizowana w ujęciu głównych produktów, obejmujących między innymi: produkty kredytowe (kredyty w rachunku bieżącym, kredyty związane z kartami, kredyty ratalne, kredyty mieszkaniowe, kredyty hipoteczne), produkty depozytowe (rachunki bieżące, lokaty terminowe, rachunki oszczędnościowe), produkty strukturyzowane, jednostki uczestnictwa funduszy ING, usługi maklerskie oraz karty bankowe.

Segment bankowości korporacyjnej

Obszar działalności korporacyjnej obejmuje:

- obsługę klientów instytucjonalnych,
- produkty rynków finansowych.

Obsługa klientów instytucjonalnych obejmuje klientów strategicznych, duże firmy oraz średnie firmy. Dla działalności korporacyjnej prowadzona jest sprawozdawczość w podziale na główne produkty, obejmujące między innymi produkty kredytowe (kredyty obrotowe, inwestycyjne), produkty depozytowe (rachunki bieżące, lokaty terminowe i negocjowane, rachunki oszczędnościowe), produkty rynków finansowych, usługi w zakresie powiernictwa, operacje na rynku kapitałowym realizowane przez podmiot dominujący oraz produkty związane z usługami leasingowymi i faktoringowymi, oferowane przez ING Lease Polska Sp. z o.o. oraz ING Commercial Finance S.A.

Produkty rynków finansowych obejmują operacje dokonywane na rynkach pieniężnych i kapitałowych, prowadzone zarówno na rachunek własny jak i na rzecz klientów. W ramach tej działalności wyróżnia się produkty rynków walutowych, pieniężnych i instrumentów pochodnych, operacje papierami wartościowymi (papiery skarbowe, akcje i obligacje).

Wycena

Wycena aktywów i pasywów segmentu, przychodów i kosztów segmentu jest oparta na zasadach rachunkowości stosowanych przez Grupę, zawartych w notach opisujących stosowane zasady rachunkowości. W szczególności ustalenia dochodów i kosztów odsetkowych wewnętrznych i zewnętrznych dla poszczególnych segmentów dokonuje się przy wykorzystaniu systemu cen transferowych, w ramach Systemu Transferu Ryzyka (RTS). Ceny transferowe wyznaczone są w oparciu o jedną krzywą rentowności dla danej waluty wspólną dla produktów aktywnych i pasywnych. Cena transferowa wyznaczona dla produktów aktywnych i pasywnych o tym samym położeniu na krzywej rentowności jest jednakowa. Możliwe są modyfikacje wyjściowej ceny transferowej otrzymane z wyceny produktu na krzywej rentowności, a czynnikami korygującymi cenę transferową mogą być: premia za pozyskanie długoterminowej płynności, dopasowanie pozycji Grupy, koszt zabezpieczenia w przypadku produktów skomplikowanych oraz polityka cenowa. Wykorzystując równania matematyczne – na podstawie stawek kwotowań dostępnych w serwisach informacyjnych – budowane są następnie krzywe dochodowości. Przychody i koszty, wyniki, aktywa i pasywa segmentu zawierają te elementy, które bezpośrednio można przyporządkować do danego segmentu, jak również te, które można przypisać do danego segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki. Grupa prezentuje przychody segmentu z tytułu odsetek pomniejszone o koszty z tytułu odsetek. W I kwartale 2019 roku Grupa dokonała aktualizacji klucza alokacji w zakresie dochodów ALCO. Dane za okresy wcześniejsze prezentowane w niniejszym sprawozdaniu zostały doprowadzone do porównywalności.

3 kwartały 2019 okres od 01.01.2019 do 30.09.2019

	Segment bankowości detalicznej	Segment bankowości korporacyjnej	RAZEM
Przychody ogółem	2 483,2	1 823,8	4 307,0
wynik z tytułu odsetek	2 015,5	1 162,7	3 178,2
wynik z tytułu prowizji	412,0	615,1	1 027,1
przychody prowizyjne	631,7	667,5	1 299,2
marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut	57,3	230,1	287,4
prowadzenie rachunków klientów	95,5	123,8	219,3
udzielanie kredytów	42,7	194,7	237,4
karty płatnicze i kredytowe	243,6	20,7	264,3
dystrybucja jednostek uczestnictwa	53,5	0,0	53,5
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	82,5	15,4	97,9
usługi faktoringowe i leasingowe	28,0	13,3	41,3
pozostałe prowizje	28,6	69,5	98,1
koszty prowizji	219,7	52,4	272,1
pozostałe przychody/koszty	55,7	46,0	101,7
Koszty ogółem	1 179,0	727,6	1 906,6
Wynik segmentu	1 304,2	1 096,2	2 400,4
Odpisy na utratę wartości aktywów finansowych	206,0	235,1	441,1
Podatek od niektórych instytucji finansowych	139,6	182,5	322,1
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	3,1	-0,5	2,6
Wynik finansowy brutto segmentu	961,8	678,0	1 639,8
Podatek dochodowy	-	-	431,4
Wynik finansowy netto	-	-	1 208,4
przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	-	-	1 208,4
Kapitał alokowany	6 667,0	8 595,7	15 262,7
ROE - wskaźnik zwrotu z kapitału (%) *	16,5	9,0	12,1

*) ROE - wskaźnik zwrotu z kapitału – stosunek zysku netto przypadającego akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A. z 4 kolejnych kwartałów do średniego stanu kapitałów własnych z 5 kolejnych kwartałów.

3 kwartały 2018 okres od 01.01.2018 do 30.09.2018

	Segment bankowości detalicznej	Segment bankowości korporacyjnej	RAZEM
Przychody ogółem	2 250,3	1 622,9	3 873,2
wynik z tytułu odsetek	1 760,7	1 003,5	2 764,2
wynik z tytułu prowizji	390,5	583,7	974,2
przychody prowizyjne	576,3	622,2	1 198,5
marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut	60,1	206,6	266,7
prowadzenie rachunków klientów	96,6	118,4	215,0
udzielanie kredytów	42,1	182,4	224,5
karty płatnicze i kredytowe	187,4	15,6	203,0
dystrybucja jednostek uczestnictwa	79,5	0,0	79,5
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	65,7	11,7	77,4
usługi faktoringowe i leasingowe	19,5	23,5	42,9
pozostałe prowizje	25,4	64,1	89,5
koszty prowizji	185,8	38,5	224,3
pozostałe przychody/koszty	99,2	35,6	134,8
Koszty ogółem	1 047,7	712,8	1 760,5
Wynik segmentu	1 194,0	918,7	2 112,7
Odpisy na utratę wartości aktywów finansowych	182,4	220,0	402,4
Podatek od niektórych instytucji finansowych	113,8	160,5	274,3
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	0,0	-0,2	-0,2
Wynik finansowy brutto segmentu	897,8	538,1	1 435,8
Podatek dochodowy	-	-	363,6
Wynik finansowy netto	-	-	1 072,2
przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	-	-	1 072,2
Kapitał alokowany	4 992,8	7 155,0	12 147,8
ROE - wskaźnik zwrotu z kapitału (%)	17,4	8,2	12,1

Segmenty geograficzne

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

17. Inne informacje

17.1. Ratingi

17.1.1. Ratingi ING Banku Śląskiego S.A.

Fitch Ratings Ltd.

Agencja Fitch Ratings nadaje rating pełny – na podstawie umowy pomiędzy Bankiem a agencją. Na dzień podpisania raportu za III kwartał 2019 roku ocena ratingowa Banku od Agencji jest następująca:

Rating	Poziom
Rating podmiotu (Long-term IDR)	A
Perspektywa utrzymania oceny	Stabilna
Rating krótkoterminowy (Short-term IDR)	F1
Viability rating	bbb+
Ocena wsparcia	1
Rating długoterminowy na skali krajowej	AAA (pol)
Perspektywa utrzymania wyżej wymienionej oceny	Stabilna

Rating krótkoterminowy na skali krajowej

F1+ (pol)

W komunikacie opublikowanym 7 października 2019 roku Agencja podtrzymała nadane Bankowi ratingi. W uzasadnieniu Agencja podkreśliła, że utrzymane ratingi Banku odzwierciedlają:

- zdywersyfikowany model biznesowy,
- konserwatywne podejście do ryzyka kredytowego, wysoką jakość aktywów oraz
- stabilne źródło finansowania banku.

Moody's Investors Service Ltd.

Agencja Moody's Investors Service nadaje Bankowi rating na podstawie ogólnodostępnych publicznych informacji. Na dzień podpisania raportu za III kwartał 2019 roku ocena ratingowa Banku od Agencji jest następująca:

Rating	Poziom
Długookresowy rating depozytów (LT rating)	A2
Krótkookresowy rating depozytów (ST rating)	P-1
Ocena indywidualna (BCA)	baa2
Skorygowana ocena indywidualna (Adjusted BCA)	baa1
Perspektywa ratingu (Outlook)	Stabilna
Ocena ryzyka kontrahenta (CR Assessment) długoterminowa/krótkoterminowa	A1 (cr) / P-1 (cr)
Rating ryzyka kontrahenta (CR Rating)	A1 / P-1

W komunikacie opublikowanym 21 października 2019 roku Agencja podtrzymała nadane Bankowi ratingi. Agencja w swoim komunikacie podkreśliła, że rating Banku odzwierciedla:

- dobrej jakości, choć niewysezonowany, portfel kredytowy banku z bardzo ograniczonym zaangażowaniem w walutowe kredyty hipoteczne,
- adekwatny współczynnik kapitałowy,
- umiarkowaną rentowność, oraz
- stabilny profil finansowania banku bazujący na depozytach i wysokie bufory płynnościowe.

17.1.2. Ratingi ING Banku Hipotecznego S.A.**Moody's Investors Service Ltd.**

21 sierpnia 2019 roku agencja ratingowa Moody's Investor Service nadała ING Bankowi Hipotecznemu S.A. następujące ratingi:

- Długoterminowy rating emitenta: Baa1,
- Krótkoterminowy rating emitenta: Prime-2,
- Długoterminowe ryzyko kontrahenta: A2,
- Krótkoterminowe ryzyko kontrahenta: Prime-1.

Jednocześnie agencja ratingowa Moody's Investor Service wydała opinię o długoterminowym i krótkoterminowym ryzyku kontrahenta odpowiednio na poziomie A2 (cr) i Prime-1 (cr).

Perspektywa dla ratingów długoterminowych jest stabilna.

17.2. Liczba oddziałów, bankomatów i wpłatomatów

Liczba placówek Banku w poszczególnych okresach kształtowała się następująco:

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Liczba placówek	330	332	337	351
Liczba punktów ING Express w centrach handlowych	65	65	63	63

Według stanu na dzień 30 września 2019 roku do dyspozycji Klientów oddano sieć 1.045 urządzeń do samoobsługi gotówkowej, w tym 184 standardowe bankomaty i 861 urządzeń dualnych.

Według stanu na dzień 30 września 2018 roku było 1.081 urządzeń do samoobsługi gotówkowej, w tym 199 standardowe bankomaty, oraz 882 urządzenia dualne.

17.3. Elektroniczne kanały dystrybucji

Rozwój elektronicznych kanałów dystrybucji jest jednym z priorytetów Banku. Stałe unowocześnianie oferty w tym zakresie przynosi efekty w postaci systematycznego wzrostu liczby klientów zainteresowanych bankowością elektroniczną.

Dane dotyczące liczby klientów bankowości elektronicznej kształtują się następująco (liczba klientów nie jest tożsama z liczbą użytkowników, jeden klient może posiadać kilku użytkowników w danym systemie):

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Moje ING, ING BusinessOnLine (w mln)	4,2	4,3	4,1	4,0
ING BankMobile, Moje ING Mobile* (w mln)	4,3	4,1	3,6	3,4
HaloŚląski (w mln)	0,0	2,2	2,2	2,2
ING BusinessMobile (w tys.)	25,1	23,5	20,8	19,8

*) Ilość pobrań aplikacji

Miesięczna liczba transakcji realizowanych za pomocą systemów bankowości elektronicznej we wrześniu 2019 roku osiągnęła poziom 29,6 miliona, a w analogicznym okresie roku poprzedniego wyniosła 35,9 miliona.

17.4. Karty bankowe

ING Bank Śląski S.A. należy do grona największych emitentów kart bankowych w Polsce. Dane dotyczące liczby kart płatniczych wydanych klientom ING Banku Śląskiego S.A. kształtują się następująco:

w tys. szt.	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
karty debetowe	3 008	2 959	2 795	2 788
karty kredytowe	266	259	254	254
karty pozostałe*	157	155	145	140
Razem karty płatnicze, w tym:	3 430	3 373	3 194	3 182
karty zbliżeniowe**	3 257	3 208	3 049	2 563
karty wirtualne	173	165	145	136

* obejmują karty obciążeniowe oraz przedpłacone

** obejmują następujące karty: VISA zbliżeniowa, Visa Business zbliżeniowa, MasterCard Debit zbliżeniowa, Visa Zbliżak, Zbliżak VISA 2016, VISA NFC, Mastercard w EUR, MasterCard Debit w telefonie, Mastercard w telefonie Business.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za III kwartał 2019 roku liczy 45 kolejno ponumerowanych stron.

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.

2019-10-30	Brunon Bartkiewicz <i>Prezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Michał Bolesławski <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Joanna Erdman <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Marcin Giżycki <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Bożena Graczyk <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Patrick Roesink <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Sławomir Soszyński <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Lorenzo Tassan-Bassut <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

2019-10-30	Jolanta Alvarado Rodriguez	Dyrektor Departamentu Rachunkowości, Główny Księgowy Banku	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
------------	-----------------------------------	--	---

ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.

Śródroczny skrócony rachunek zysków i strat

	III kwartał 2019 okres od 01.07.2019 do 30.09.2019	3 kwartały 2019 narastająco okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	III kwartał 2018 okres od 01.07.2018 do 30.09.2018	3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Przychody odsetkowe, w tym:	1 306,4	3 775,2	1 156,6	3 328,2
obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej	1 305,4	3 772,0	1 155,3	3 324,2
pozostałe przychody odsetkowe	1,0	3,2	1,3	4,0
Koszty odsetkowe	239,1	742,0	232,1	673,5
Wynik z tytułu odsetek	1 067,3	3 033,2	924,5	2 654,7
Przychody z tytułu prowizji	422,3	1 248,7	379,3	1 151,6
Koszty prowizji	102,6	280,1	79,0	224,0
Wynik z tytułu prowizji	319,7	968,6	300,3	927,6
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	26,4	83,4	27,3	69,5
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	0,0	0,0	0,0	1,0
Wynik na sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend	-10,2	9,7	0,0	50,5
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-6,7	-8,8	-0,7	3,5
Wynik na pozostałej działalności podstawowej	-7,9	-5,0	-0,9	3,0
Wynik na działalności podstawowej	1 388,6	4 081,1	1 250,5	3 709,8
Koszty działania	571,9	1 811,5	549,9	1 684,3
Odpisy z tytułu strat oczekiwanych	178,8	429,0	131,2	389,4
w tym wynik z tytułu sprzedaży wierzytelności z rozpoznaną utratą wartości	0,0	9,8	25,6	26,7
Podatek od niektórych instytucji finansowych	111,5	322,1	94,7	274,3
Udział w zyskach netto jednostek zależnych i stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	39,8	97,8	19,6	56,1
Zysk brutto	566,2	1 616,3	494,3	1 417,9
Podatek dochodowy	151,4	407,9	116,0	345,7
Zysk netto	414,8	1 208,4	378,3	1 072,2
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	130 100 000	130 100 000	130 100 000	130 100 000
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	3,19	9,29	2,91	8,24

W okresie 3 kwartałów 2019 i 2018 roku w Banku nie wystąpiło zaniechanie istotnej działalności.
Wartość rozwodnionego zysku na jedną akcję pokrywa się z wartością zysku na jedną akcję zwykłą.

Śródroczny skrócony rachunek zysków i strat należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów

	III kwartał 2019 okres od 01.07.2019 do 30.09.2019	3 kwartały 2019 narastająco okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	III kwartał 2018 okres od 01.07.2018 do 30.09.2018	3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Zysk netto za okres sprawozdawczy	414,8	1 208,4	378,3	1 072,2
Pozostałe całkowite dochody netto, w tym:	641,5	1 129,9	-106,4	-42,7
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	641,5	1 094,6	-106,3	-43,4
dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-6,8	-1,5	-0,2	15,5
dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-2,9	-23,3	-	-28,7
należności kredytowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	13,4	-58,0	-	-
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	737,1	1 474,3	-18,0	215,4
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-99,3	-296,9	-88,1	-245,6
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	0,0	35,3	-0,1	0,7
kapitałowe instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	35,3	-0,1	0,7
Całkowity dochód netto za okres sprawozdawczy	1 056,3	2 338,3	271,9	1 029,5

Śródroczne skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone sprawozdanie z sytuacji finansowej

	nota	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Aktywa					
Kasa, środki w Banku Centralnym		2 792,6	2 293,5	1 237,4	1 781,5
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom		3 271,9	2 294,6	776,5	951,8
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu*		1 242,9	2 796,9	1 934,9	2 317,9
Pochodne instrumenty zabezpieczające		883,6	869,0	909,6	880,2
Inwestycyjne papiery wartościowe		31 961,9	31 137,6	31 937,3	28 677,0
Kredyty i inne należności udzielone klientom	4.1	108 638,5	105 129,0	99 125,8	90 845,2
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone wyceniane metodą praw własności		1 096,1	1 056,4	634,6	612,0
Rzeczowe aktywa trwałe		898,0	913,8	550,4	520,8
Wartości niematerialne		405,3	401,6	425,0	413,0
Aktywa przeznaczone do sprzedaży		2,8	20,7	10,9	16,2
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego		208,7	227,5	209,0	177,9
Inne aktywa		237,4	175,9	183,4	198,4
Aktywa razem		151 639,7	147 316,5	137 934,8	127 391,9
Zobowiązania					
Zobowiązania wobec innych banków		3 810,3	4 113,3	1 807,7	1 609,3
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat*		990,7	1 560,5	1 687,6	1 565,6
Pochodne instrumenty zabezpieczające		569,7	505,1	611,8	677,7
Zobowiązania wobec klientów		125 365,4	122 797,0	117 293,8	108 877,4
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych		302,2	300,3	300,3	300,2
Zobowiązania podporządkowane		2 188,7	1 065,0	1 076,9	655,6
Rezerwy		225,2	155,9	149,5	123,1
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		387,2	209,8	264,5	55,7
Inne zobowiązania *		2 595,6	2 461,2	1 421,1	1 651,4
Zobowiązania razem		136 435,0	133 168,1	124 613,2	115 516,0
Kapitał własny					
Kapitał akcyjny		130,1	130,1	130,1	130,1
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		956,3	956,3	956,3	956,3
Skumulowane inne całkowite dochody		2 299,3	1 657,8	1 169,7	557,0
Zyski zatrzymane*		11 819,0	11 404,2	11 065,5	10 232,5
Kapitał własny razem		15 204,7	14 148,4	13 321,6	11 875,9
Zobowiązania i kapitał własny razem		151 639,7	147 316,5	137 934,8	127 391,9
Wartość księgowa		15 204,7	14 148,4	13 321,6	11 875,9
Liczba akcji		130 100 000	130 100 000	130 100 000	130 100 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		116,87	108,75	102,40	91,28

*) W porównaniu do sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Bank skorygował ujęcie transakcji zakupu i sprzedaży obligacji skarbowych oraz zaktualizował model biznesowy dla kredytów hipotecznych, które mogą podlegać sprzedaży do ING Banku Hipotecznego S.A. Więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale 3. Porównywalność danych finansowych.

Śródroczne skrócone sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

3 kwartały 2019 narastająco
okres od 01.01.2019 do 30.09.2019

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	1 169,7	11 080,2	13 336,3
korekta ujęcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu	0,0	0,0	0,0	-14,7	-14,7
Kapitał własny na początek okresu po korekcie	130,1	956,3	1 169,7	11 065,5	13 321,6
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 208,4	1 208,4
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	1 129,6	0,3	1 129,9
aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	-24,2	-	-24,2
dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-23,3	-	-23,3
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	1 474,3	-	1 474,3
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-296,9	-	-296,9
zbycie środków trwałych	-	-	-0,3	0,3	-
Pozostałe zmiany w kapitale własnym, w tym:	0,0	0,0	0,0	-455,2	-455,2
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	0,2	0,2
podział zysku z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy	-	-	-	-455,4	-455,4
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	2 299,3	11 819,0	15 204,7

rok 2018 narastająco
okres od 01.01.2018 do 31.12.2018

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	493,2	10 215,2	11 794,8
wpływ zmian zasad rachunkowości w związku z wdrożeniem MSSF 9	-	-	1,1	-249,0	-247,9
korekta ewidencji transakcji z przyrzeczeniem odkupu	-	-	-	-12,6	-12,6
Kapitał własny na początek okresu po uwzględnieniu zmian zasad rachunkowości i korekt	130,1	956,3	494,3	9 953,6	11 534,3
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 523,8	1 523,8
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	675,4	4,0	679,4
aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	18,4	-	18,4
dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-31,8	-	-31,8
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	1 033,1	-	1 033,1
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-339,4	-	-339,4
zbycie środków trwałych	-	-	-4,0	4,0	0,0
zyski / straty aktuarialne	-	-	-0,9	-	-0,9
Pozostałe zmiany w kapitale własnym, w tym:	0,0	0,0	0,0	-415,9	-415,9
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	0,3	0,3
wypłata dywidendy	-	-	-	-416,2	-416,2
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	1 169,7	11 065,5	13 321,6

3 kwartały 2018 narastająco
okres od 01.01.2018 do 30.09.2018

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	493,2	10 215,2	11 794,8
wpływ zmian zasad rachunkowości w związku z wdrożeniem MSSF 9	-	-	1,1	-249,0	-247,9
korekta ewidencji transakcji z przyrzeczeniem odkupu	-	-	-	-12,6	-12,6
Kapitał własny na początek okresu po uwzględnieniu zmian zasad rachunkowości i korekt	130,1	956,3	494,3	9 953,6	11 534,3
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 072,2	1 072,2
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	-43,7	1,0	-42,7
aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	16,2	-	16,2
dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-28,7	-	-28,7
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	215,4	-	215,4
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-245,6	-	-245,6
zbycie środków trwałych	-	-	-1,0	1,0	0,0
Pozostałe zmiany w kapitale własnym, w tym:	0,0	0,0	0,0	-416,0	-416,0
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	0,2	0,2
wypłata dywidendy	-	-	-	-416,2	-416,2
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	450,6	10 610,8	12 147,8

Śródroczne skrócone sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	3 kwartały 2019 okres od 01.01.2019 do 30.09.2019	3kwartały 2018 okres od 01.01.2018 do 30.09.2018
Zysk netto	1 208,4	1 072,2
Korekty, w tym:	422,9	-3 889,1
Udział w zyskach i stratach jednostek zależnych i stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	-97,8	-56,1
Amortyzacja	200,3	132,3
Odsetki naliczone (z rachunku zysków i strat)	-3 033,2	-2 654,7
Odsetki zapłacone	-720,4	-656,0
Odsetki otrzymane	3 855,6	3 160,1
Dywidendy otrzymane	-7,0	-6,3
Zyski (straty) z działalności inwestycyjnej	-0,8	-1,7
Podatek dochodowy (z rachunku zysków i strat)	407,9	345,7
Podatek dochodowy zapłacony z rachunku zysków i strat	-284,9	-525,2
Zmiana stanu rezerw	75,7	55,8
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	-2 626,4	377,4
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	691,0	-254,8
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych	119,3	-3 738,0
Zmiana stanu pochodnych instrumentów zabezpieczających	1 162,0	-24,7
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom	-9 558,6	-8 306,8
Zmiana stanu środków trwałych z tytułu rozpoznania leasingu	65,2	nd
Zmiana stanu pozostałych aktywów	-458,8	-23,3
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	2 004,7	2 550,2
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-696,9	-210,9
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	8 066,2	5 874,3
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	1 259,8	59,5
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 631,3	-2 816,9
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	-44,0	-83,6
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	1,3	0,3
Nabycie wartości niematerialnych	-53,2	-51,5
Zbycie aktywów przeznaczonych do sprzedaży	14,3	7,5
Nabycie udziałów w jednostkach stowarzyszonych	0,0	-120,0
Nabycie instrumentów kapitałowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-461,5	-1,2
Nabycie dłużnych papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	-227,4	-83,1
Zbycie dłużnych papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	0,0	1 055,8
Otrzymane dywidendy	7,0	6,3
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-763,5	730,5
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	1 093,4	0,0
Splata kredytów długoterminowych	0,0	-9,3
Splata odsetek od kredytów długoterminowych	-12,9	0,0
Odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	-3,8	-3,8
Splata zobowiązań z tytułu leasingu	-67,3	nd
Dywidendy wypłacone	-455,4	-416,2
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	554,0	-429,3
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	43,8	61,1
Zwiększenie / zmniejszenie środków pieniężnych netto	1 421,8	-2 515,7
Środki pieniężne na początek okresu	1 956,4	4 598,2
Środki pieniężne na koniec okresu	3 378,2	2 082,5

Śródroczne skrócone sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Informacje uzupełniające do śródrocznego skróconego jednostkowego sprawozdania finansowego

1. Wprowadzenie

1.1. Kontynuacja działalności

Niniejsze śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe ING Banku Śląskiego S.A. zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w dającej się przewidzieć przyszłości, tzn. przez okres co najmniej 1 roku od dnia bilansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania przez Zarząd Banku nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Bank.

1.2. Działalność zaniechana

W okresie trzech kwartałów 2019 i 2018 roku w Banku nie wystąpiło zaniechanie istotnej działalności.

1.3. Zgodność z MSSF

Niniejsze śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe ING Banku Śląskiego S.A. za III kwartał 2019 zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR) 34 *Sprawozdawczość Śródroczna* w wersji zatwierdzonej przez Komisję Europejską i obowiązującej na dzień sprawozdawczy, tj. 30 września 2019 roku oraz zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 roku, poz. 757).

Prezentowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w wersji skróconej. Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie ze śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym za III kwartał 2019 roku oraz ze sprawozdaniem finansowym Banku za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku, które zostało zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie ING Banku Śląskiego S.A. w dniu 29 marca 2019 roku.

Śródroczny skrócony rachunek zysków i strat, śródroczne skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów, śródroczne skrócone sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym i śródroczne skrócone sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 września 2019 roku oraz śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 30 września 2019 roku wraz z danymi porównywalnymi zostały sporządzone przy zastosowaniu takich samych zasad rachunkowości dla każdego z okresów z wyjątkiem zmian wynikających z wdrożenia MSSF 16 zastępującego MSR 17 *Leasing*. Zmiany dotyczą ujmowania, wyceny, prezentacji i ujawniania leasingu. Bank zastosował do swoich umów leasingowych zmodyfikowane podejście retrospektywne i nie przekształcił danych porównawczych.

1.4. Dane porównawcze

Dane porównawcze obejmują okres od 1 stycznia 2018 roku do 30 września 2018 roku dla śródrocznego skróconego rachunku zysków i strat, śródrocznego skróconego sprawozdania z całkowitych dochodów oraz śródrocznego skróconego sprawozdania z przepływów pieniężnych, dodatkowo za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018 roku dla śródrocznego skróconego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym, a w przypadku śródrocznego skróconego sprawozdania z sytuacji finansowej dane na dzień 30 czerwca 2019 roku, 31 grudnia 2018 roku oraz 30 września 2018 roku. Śródroczny skrócony jednostkowy rachunek zysków i strat, śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów oraz noty do śródrocznego skróconego jednostkowego

rachunku zysków i strat obejmują dane za III kwartał 2019 (okres od 01.07.2019 do 30.09.2019) oraz dane porównywalne za III kwartał 2018 (okres od 01.07.2018 do 30.09.2018).

1.5. Zakres i waluta sprawozdania

Wszystkie istotne ujawnienia z punktu widzenia Banku zostały zaprezentowane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Niniejsze śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzane w złotych polskich („PLN”). Wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są po zaokrągleniu do miliona złotych. W związku z tym mogą wystąpić przypadki matematycznej niespójności w sumowaniach lub pomiędzy poszczególnymi notami.

1.6. Zatwierdzenie sprawozdania

Niniejsze śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 29 października 2019 roku.

1.7. Zmiany w standardach rachunkowości

W niniejszym śródrocznym skróconym jednostkowym sprawozdaniu finansowym zastosowano takie same zasady rachunkowości, jakie zastosowano przy sporządzaniu rocznego pełnego sprawozdania finansowego za 2018 rok (Roczne sprawozdanie finansowe ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku) oraz standardy i interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską obowiązujące dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2019 roku.

2. Istotne zasady rachunkowości

Szczegółowe zasady rachunkowości zostały zaprezentowane w rocznym sprawozdaniu finansowym ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku, opublikowanym w dniu 1 marca 2019 roku i dostępnym na stronie internetowej ING Banku Śląskiego S.A. (www.ingbank.pl).

Dodatkowo w odniesieniu do sprawozdań śródrocznych Bank stosuje zasadę ujmowania obciążeń wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego na podstawie możliwie najlepszego szacunku średniej ważonej rocznej stawki podatku dochodowego, jakiej Bank oczekuje w pełnym roku obrotowym.

W I półroczu 2019 roku wprowadzono zmiany do opisu stosowanych zasad rachunkowości w zakresie MSSF 16 co zostało opisane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w rozdziale Informacje uzupełniające, w punkcie nr 6 *Istotne zasady rachunkowości*.

3. Porównywalność danych finansowych

W sporządzonym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 września 2019 roku śródrocznym skróconym jednostkowym sprawozdaniu finansowym w stosunku do śródrocznych jednostkowych sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Bank dokonał zmian w sposobie prezentacji poszczególnych pozycji rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z sytuacji finansowej. Zmiany są następujące:

- korekta ujęcia transakcji zakupu i sprzedaży obligacji skarbowych (zmiana a)

Bank kierując się obowiązującą w rachunkowości zasadą przewagi treści ekonomicznej nad formą prawną zmienił sposób ewidencji transakcji na obligacjach skarbowych z outright buy - outright sell transaction (odrębne transakcje kupna i sprzedaży) na buy-sell-back (BSB) i sell-buy-back (SBB). Skutkiem korekty było ujęcie dodatkowego obciążenia z tytułu podatku od instytucji finansowych w wysokości -2,5 mln zł w wyniku finansowym oraz -14,7 mln zł w wyniku lat ubiegłych.

- zmiana prezentacji przychodów i kosztów prowizyjnych z tytułu kart (zmiana b)

Bank zmienił prezentację przychodów i kosztów prowizyjnych z tytułu kart płatniczych i kredytowych, prezentowanych we wcześniejszych okresach w ujęciu netto w *Przychodach z tytułu prowizji*. Zmiana poniosła za sobą konieczność przekształcenia danych porównywalnych, jednak nie miała wpływu na poziom prezentowanego wyniku finansowego. W opinii Banku zmiana ta wpływa na zwiększenie przejrzystości i wartości informacyjnej rachunku zysków i strat.

- aktualizacja modelu biznesowego dla kredytów hipotecznych, które mogą podlegać sprzedaży do ING Banku Hipotecznego S.A. (zmiana c)

Bank zaktualizował założenia dotyczące emisji listów zastawnych. Jako docelowy portfel aktywów, które będą stanowiły podstawę emisji zielonych listów zastawnych Bank określił pulę kredytów hipotecznych finansujących energetycznie oszczędne nieruchomości. Kredyty te wyznaczone są do modelu biznesowego „Utrzymywanie i Sprzedaż” i są wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody. W efekcie dokonanej zmiany saldo Kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych wg zamortyzowanego kosztu na dzień 30 czerwca 2019 r. uległo zmniejszeniu o 3 921,5 mln zł, zaś saldo Kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody wzrosło o 3 871,1 mln zł.

Poniższa tabela prezentuje poszczególne pozycje rachunku zysków i strat według wartości zaprezentowanych w śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2018 roku do 30 września 2018 roku oraz według wartości zaprezentowanych w bieżącym sprawozdaniu.

3 kwartały 2018 narastająco okres od 01.01.2018 do 30.09.2018				
	w sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2018 roku do 30 września 2018 roku (dane zatwierdzone)	zmiana a)	zmiana b)	w sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 września 2019 roku (dane porównywalne)
Przychody odsetkowe	3 328,2			3 328,2
Koszty odsetkowe	673,5			673,5
Wynik z tytułu odsetek	2 654,7			2 654,7
Przychody z tytułu prowizji	1 040,7		110,9	1 151,6
Koszty prowizji	113,1		110,9	224,0
Wynik z tytułu prowizji	927,6			927,6
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	69,5			69,5
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	1,0			1,0
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend	50,5			50,5
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	3,5			3,5
Wynik na pozostałej działalności podstawowej	3,0			3,0
Wynik na działalności podstawowej	3 709,8			3 709,8
Koszty działania	1 684,3			1 684,3
Odpisy z tytułu strat oczekiwanych	389,4			389,4
Podatek od niektórych instytucji finansowych	272,8	1,5		274,3
Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	56,1			56,1
Zysk brutto	1 419,4			1 417,9
Podatek dochodowy	345,7			345,7
Zysk netto	1 073,7	1,5	0,0	1 072,2

Poniższa tabela prezentuje poszczególne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej według wartości zaprezentowanych w półrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 czerwca 2019 roku, w rocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym za rok 2018 i śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2018 roku do 30 września 2018 roku oraz według wartości zaprezentowanych w bieżącym sprawozdaniu.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

 Skonsolidowany raport kwartalny za III kwartał 2019 roku
 Śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe

(w mln zł)

	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018	stan na 30.06.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
	w sprawozdaniu finansowym od 1 stycznia 2019 do 30 czerwca 2019 roku	w rocznym sprawozdaniu finansowym za rok 2018	w sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2018 do 30 września 2018 roku		zmiana a)		zmiana c)		w sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 września 2019 roku	
	(dane zatwierdzone)								(dane porównywalne)	
Aktywa										
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 293,5	1 237,4	1 529,8					2 293,5	1 237,4	1 529,8
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	2 294,6	776,5	621,8					2 294,6	776,5	621,8
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	2 497,6	1 711,6	1 270,7	299,3	223,3	286,1		2 796,9	1 934,9	1 556,8
Pochodne instrumenty zabezpieczające	869,0	909,6	836,5					869,0	909,6	836,5
Inwestycyjne papiery wartościowe	31 137,6	31 937,3	28 823,4					31 137,6	31 937,3	28 823,4
Kredyty i inne należności udzielone klientom	105 179,4	99 125,8	95 410,0				-50,4	105 129,0	99 125,8	95 410,0
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	1 056,4	634,6	631,6					1 056,4	634,6	631,6
Rzeczowe aktywa trwałe	913,8	550,4	533,3					913,8	550,4	533,3
Wartości niematerialne	401,6	425,0	415,6					401,6	425,0	415,6
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	20,7	10,9	16,2					20,7	10,9	16,2
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	216,9	209,0	192,2				10,6	227,5	209,0	192,2
Inne aktywa	175,9	183,4	193,7					175,9	183,4	193,7
Aktywa razem	147 057,0	137 711,5	130 474,8	299,3	223,3	286,1	-39,8	147 316,5	137 934,8	130 760,9
Zobowiązania										
Zobowiązania wobec innych banków	4 113,3	1 807,7	3 596,4					4 113,3	1 807,7	3 596,4
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 261,2	1 464,3	1 216,2	299,3	223,3	286,1		1 560,5	1 687,6	1 502,3
Pochodne instrumenty zabezpieczające	505,1	611,8	574,0					505,1	611,8	574,0
Zobowiązania wobec klientów	122 797,0	117 293,8	109 952,1					122 797,0	117 293,8	109 952,1
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	300,3	300,3	302,2					300,3	300,3	302,2
Zobowiązania podporządkowane	1 065,0	1 076,9	641,9					1 065,0	1 076,9	641,9
Rezerwy	155,9	149,5	162,6					155,9	149,5	162,6
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	209,8	264,5	50,2					209,8	264,5	50,2
Inne zobowiązania	2 444,4	1 406,4	1 817,3	16,8	14,7	14,1		2 461,2	1 421,1	1 831,4
Zobowiązania razem	132 852,0	124 375,2	118 312,9	316,1	238,0	300,2	0,0	133 168,1	124 613,2	118 613,1
Kapitał własny										
Kapitał akcyjny	130,1	130,1	130,1					130,1	130,1	130,1
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	956,3	956,3	956,3					956,3	956,3	956,3
Skumulowane inne całkowite dochody	1 697,6	1 169,7	450,6				-39,8	1 657,8	1 169,7	450,6
Zyski zatrzymane	11 421,0	11 080,2	10 624,9	-16,8	-14,7	-14,1		11 404,2	11 065,5	10 610,8
Kapitał własny razem	14 205,0	13 336,3	12 161,9	-16,8	-14,7	-14,1	-39,8	14 148,4	13 321,6	12 147,8
Zobowiązania i kapitał własny razem	147 057,0	137 711,5	130 474,8	299,3	223,3	286,1	-39,8	147 316,5	137 934,8	130 760,9

4. Noty uzupełniające do śródrocznego skróconego jednostkowego sprawozdania finansowego

4.1. Kredyty i inne należności udzielone klientom

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	101 031,4	96 831,9	98 907,4	95 172,2
Wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	7 429,2	8 103,7	-	-
Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	177,9	193,4	218,4	237,8
Razem (netto)	108 638,5	105 129,0	99 125,8	95 410,0

Część kredytów hipotecznych może podlegać sprzedaży do ING Banku Hipotecznego S.A. w ramach transakcji tzw. pooling. W związku z otrzymaniem przez ING Bank Hipoteczny S.A. zgody na działalność operacyjną w I kwartale 2019 roku, część kredytów hipotecznych została wyznaczona przez Bank do nowego modelu biznesowego „Utrzymywanie i Sprzedaż” i są obecnie wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Wartość księgowa przeklasyfikowanych kredytów na dzień reklasyfikacji wynosiła 8 043,2 mln zł natomiast wartość godziwa 8 136,0 mln zł.

W III kwartale 2019 r. Bank dokonał aktualizacji założeń dotyczących emisji listów zastawnych, których zabezpieczeniem będą należności podlegające poolingowi. Jako docelowy portfel aktywów, które będą stanowiły podstawę emisji zielonych listów zastawnych Bank określił pulę kredytów hipotecznych finansujących energetycznie oszczędne nieruchomości. W związku z tym, że zmiana nastąpiła w trakcie roku obrotowego, Bank dostosował dokumentację oraz pulę aktywów do docelowego modelu biznesowego. Dane porównywalne prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zostały odpowiednio przekształcone jak zaprezentowano w rozdziale 3. *Porównywalność danych finansowych*.

Z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, kredyty podlegające poolingowi nadal spełniają kryterium modelu biznesowego „Utrzymywanie”, ze względu na fakt, iż transakcje poolingowe odbywają się wewnątrz Grupy Kapitałowej.

Bank stosuje model zdyskontowanych przepływów pieniężnych do wyceny kredytów hipotecznych wyznaczonych do portfela wycenianego w wartości godziwej. Ze względu na wykorzystywanie w modelu wyceny danych wejściowych, które nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych, technika wyceny należy do Poziomu 3.

Kredyty i inne należności wyceniane wg zamortyzowanego kosztu

	stan na 30.09.2019			stan na 30.06.2019			stan na 31.12.2018			stan na 30.09.2018		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Portfel kredytowy, w tym:	101 519,0	-2 368,0	99 151,0	97 626,7	-2 254,0	95 372,7	100 067,6	-2 110,8	97 956,8	96 434,0	-2 052,9	94 381,1
gospodarstwa domowe	43 991,1	-1 317,4	42 673,7	41 919,1	-1 212,9	40 706,2	46 917,5	-1 097,8	45 819,7	45 206,8	-1 013,2	44 193,6
podmioty gospodarcze	54 344,2	-1 050,3	53 293,9	52 470,5	-1 041,0	51 429,5	49 949,9	-1 012,9	48 937,0	48 573,6	-1 039,3	47 534,3
sektor instytucji rządowych i samorządowych	3 183,7	-0,3	3 183,4	3 237,1	-0,1	3 237,0	3 200,2	-0,1	3 200,1	2 653,6	-0,4	2 653,2
Razem (brutto), w tym:	101 519,0	-2 368,0	99 151,0	97 626,7	-2 254,0	95 372,7	100 067,6	-2 110,8	97 956,8	96 434,0	-2 052,9	94 381,1
Bankowość korporacyjna	60 201,5	-1 149,5	59 052,0	58 352,0	-1 133,8	57 218,2	55 693,0	-1 106,2	54 586,8	53 775,1	-1 128,6	52 646,5
kredyty w rachunku bieżącym	15 219,3	-454,5	14 764,8	14 980,1	-441,1	14 539,0	13 553,7	-460,1	13 093,6	14 057,3	-423,1	13 634,2
kredyty i pożyczki terminowe	42 362,5	-694,4	41 668,1	41 034,1	-692,4	40 341,7	39 329,5	-645,6	38 683,9	37 477,1	-704,8	36 772,3
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 619,7	-0,6	2 619,1	2 337,8	-0,3	2 337,5	2 809,8	-0,5	2 809,3	2 240,7	-0,7	2 240,0
Bankowość detaliczna	41 317,5	-1 218,5	40 099,0	39 274,7	-1 120,2	38 154,5	44 374,6	-1 004,6	43 370,0	42 658,9	-924,3	41 734,6
kredyty i pożyczki hipoteczne	28 457,1	-206,5	28 250,6	26 937,9	-198,9	26 739,0	33 371,7	-224,9	33 146,8	31 988,9	-232,4	31 756,5
kredyty w rachunku bieżącym	1 457,1	-122,5	1 334,6	1 421,9	-114,6	1 307,3	1 329,2	-105,8	1 223,4	1 376,8	-71,9	1 304,9
pozostałe kredyty i pożyczki	11 403,3	-889,5	10 513,8	10 914,9	-806,7	10 108,2	9 673,7	-673,9	8 999,8	9 293,2	-620,0	8 673,2
Inne należności, w tym:	1 880,4	0,0	1 880,4	1 459,2	0,0	1 459,2	950,6	0,0	950,6	791,1	0,0	791,1
złożone depozyty zabezpieczające typu call	1 451,7	0,0	1 451,7	1 081,1	0,0	1 081,1	733,0	0,0	733,0	612,0	0,0	612,0
pozostałe należności	428,7	0,0	428,7	378,1	0,0	378,1	217,6	0,0	217,6	179,1	0,0	179,1
Razem	103 399,4	-2 368,0	101 031,4	99 085,9	-2 254,0	96 831,9	101 018,2	-2 110,8	98 907,4	97 225,1	-2 052,9	95 172,2

Jakość portfela kredytowego

	stan na 30.09.2019			stan na 30.06.2019			stan na 31.12.2018			stan na 30.09.2018		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Bankowość korporacyjna	60 201,5	-1 149,5	59 052,0	58 352,0	-1 133,8	57 218,2	55 693,0	-1 106,2	54 586,8	53 775,1	-1 128,6	52 646,5
aktywa w Etapie 1	55 814,9	-47,2	55 767,7	53 576,8	-54,4	53 522,4	50 361,4	-49,6	50 311,8	48 361,7	-54,8	48 306,9
aktywa w Etapie 2	2 531,3	-44,2	2 487,1	2 888,0	-44,9	2 843,1	3 643,7	-51,9	3 591,8	3 723,6	-57,7	3 665,9
aktywa w Etapie 3	1 855,3	-1 058,1	797,2	1 887,2	-1 034,5	852,7	1 687,9	-1 004,7	683,2	1 689,8	-1 016,1	673,7
Bankowość detaliczna	41 317,5	-1 218,5	40 099,0	39 274,7	-1 120,2	38 154,5	44 374,6	-1 004,6	43 370,0	42 658,9	-924,3	41 734,6
aktywa w Etapie 1	34 274,7	-69,5	34 205,2	32 564,4	-66,2	32 498,2	37 821,8	-57,5	37 764,3	36 564,2	-64,6	36 499,6
aktywa w Etapie 2	6 015,6	-353,3	5 662,3	5 772,5	-339,4	5 433,1	5 773,7	-361,3	5 412,4	5 374,7	-330,7	5 044,0
aktywa w Etapie 3	1 027,2	-795,7	231,5	937,8	-714,6	223,2	779,1	-585,8	193,3	720,0	-529,0	191,0
Razem portfel kredytowy	101 519,0	-2 368,0	99 151,0	97 626,7	-2 254,0	95 372,7	100 067,6	-2 110,8	97 956,8	96 434,0	-2 052,9	94 381,1

Dodatkowo Bank identyfikuje aktywa finansowe POCI, których wartość godziwa ustalona na dzień 1 stycznia 2018 roku oraz wartość bilansowa na dzień 30 września 2019 roku wynosi 0,0. Są to ekspozycje z tytułu wierzytelności z utratą wartości nabytych w związku z przejęciem w roku 2017 Bieszczadzkiej SKOK.

4.2. Łączny współczynnik kapitałowy

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Fundusze własne	13 282,4	12 798,1	11 949,7	11 743,8
Całkowity wymóg kapitałowy	6 265,8	6 303,2	5 568,4	5 622,1
Łączny współczynnik kapitałowy	16,96%	16,24%	17,17%	16,71%
Współczynnik kapitału Tier 1	15,56%	14,89%	16,24%	15,80%

Bank w kalkulacji współczynników kapitałowych skorzystał z przepisów przejściowych w zakresie złagodzenia wpływu wdrożenia standardu MSSF 9 na poziom funduszy własnych. W przypadku pełnego ujęcia wpływu wdrożenia standardu MSSF 9 łączny współczynnik kapitałowy kształtowałby się na poziomie 16,73% a współczynnik kapitału Tier 1 na poziomie 15,34%.

5. Istotne zdarzenia w III kwartale 2019 roku

Istotne zdarzenia, które miały miejsce w III kwartale 2019 roku zostały opisane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w rozdziale Informacje uzupełniające w punkcie nr 2. *Istotne zdarzenia w III kwartale 2019 roku.*

6. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Istotne zdarzenia, które miały miejsce po zakończeniu okresu sprawozdawczego zostały opisane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w rozdziale Informacje uzupełniające w punkcie nr 3. *Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego.*

7. Sezonowość lub cykliczność działalności

Działalność ING Banku Śląskiego nie podlega sezonowości i cykliczności w rozumieniu §21 MSR 34.

8. Emisje, wykup i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

Nie wystąpiły.

9. Wyłacone dywidendy

Walne Zgromadzenie w dniu 29 marca 2019 roku podjęło uchwałę w sprawie wypłaty dywidendy za 2018 rok, na podstawie której Bank wypłaci dywidendę za 2018 rok w łącznej wysokości 455,35 mln zł, tj. w kwocie 3,50 zł brutto na jedną akcję. Właściciele akcji nabyli prawo do dywidendy w dniu 18 kwietnia 2019 roku, wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 6 maja 2019 roku.

Walne Zgromadzenie w dniu 5 kwietnia 2018 roku podjęło uchwałę w sprawie wypłaty dywidendy za 2017 rok, na podstawie której Bank wypłacił dywidendę za 2017 rok w łącznej wysokości 416,32 mln zł, tj. w kwocie 3,20 zł brutto na jedną akcję. Właściciele akcji nabyli prawo do dywidendy w dniu 25 kwietnia 2018 roku, wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 10 maja 2018 roku.

10. Przejęcia

W III kwartale 2019 roku ING Bank Śląski S.A. nie dokonał przejęcia, podobnie jak w III kwartale 2018 roku.

11. Pozycje pozabilansowe

	stan na 30.09.2019	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.09.2018
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	34 455,8	34 457,3	31 958,8	31 621,6
Otrzymane zobowiązania pozabilansowe	104 275,0	97 070,5	92 484,3	93 653,5
Pozabilansowe instrumenty finansowe	683 940,3	600 053,5	532 491,0	525 458,8
Pozycje pozabilansowe ogółem	822 671,1	731 581,3	656 934,1	650 733,9

12. Transakcje z jednostkami powiązanymi

Informacje liczbowe o transakcjach pomiędzy podmiotami powiązanymi (w mln zł)

	ING Bank NV	Pozostałe podmioty Grupy ING	Podmioty zależne	Podmioty stowa- rzyszone	ING Bank NV	Pozostałe podmioty Grupy ING	Podmioty zależne	Podmioty stowarzy- szone
	stan na 30.09.2019				stan na 30.09.2018			
Należności								
Rachunki bieżące	3,2	7,9	-	-	6,8	2,8	-	-
Depozyty złożone	77,4	-	-	-	-	-	-	-
Kredyty	-	0,1	12 559,9	-	-	0,2	8 224,3	-
Wycena dodatnia instrumentów pochodnych	91,5	32,4	3,0	-	82,9	41,0	1,2	-
Inne należności	3,7	3,6	0,2	-	6,7	0,3	0,3	-
Zobowiązania								
Depozyty otrzymane	22,8	71,9	110,2	11,5	64,3	68,3	187,8	5,2
Pożyczka podporządkowana	2 188,7	-	-	-	641,9	-	-	-
Rachunki loro	49,7	36,8	0,8	49,7	5,9	28,9	-	-
Wycena ujemna instrumentów pochodnych	81,0	30,7	0,4	81,0	67,1	39,2	-	-
Inne zobowiązania	71,1	1,5	4,1	-	54,7	5,6	0,7	-
Operacje pozabilansowe								
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	465,4	629,7	2 468,2	-	435,1	271,7	1 381,4	-
Otrzymane zobowiązania pozabilansowe	407,0	674,5	6 850,0	-	436,4	284,1	-	-
Transakcje wymiany walutowej	5 861,8	-	-	-	8 286,1	24,4	-	-
Transakcje forward	-	-	41,7	-	266,5	-	-	-
IRS	2 703,3	2 635,0	61,7	-	2 878,2	2 527,1	64,8	-
Opcje	2 977,5	33,5	-	-	2 363,6	40,1	-	-
	3 kwartały 2019 okres od 01.01.2019 do 30.09.2019				3 kwartały 2018 okres od 01.01.2018 do 30.09.2018			
Przychody i koszty								
Przychody, w tym:	44,0	24,8	146,3	25,6	12,3	0,1	132,8	-
przychody/koszty odsetkowe i prowizyjne	-16,7	6,4	170,9	25,6	-4,8	-0,1	132,5	-
wynik na instrumentach finansowych	59,5	5,6	1,2	-	16,5	-4,3	0,3	-
wynik na sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	-26,1	-	-	-	-	-
wynik na pozostałej działalności podstawowej	1,2	12,8	0,3	-	0,6	4,5	-	-
Koszty działania	54,4	2,5	-2,5	-	50,6	6,1	5,0	-
Nakłady na wartości niematerialne	-	0,9	-	-	1,6	0,1	-	-

W III kwartale 2019 roku Bank dokonał czterech transakcji sprzedaży do ING Banku Hipotecznego S.A. (podmiot zależny od Banku) portfela kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie w łącznej kwocie 1 357,2 mln PLN (narastająco od początku roku było to siedem transakcji na łączną kwotę 2 715,9 mln PLN). Cena nabycia została wyznaczona na poziomie wartości rynkowej. Należność od ING Banku Hipotecznego S.A. dotycząca odroczonej płatności z tytułu tych transakcji sprzedaży w kwocie 269,8 mln zł została ujęta na dzień 30 września 2019 roku w pozycji *Kredyty i inne należności udzielone innym bankom*.

Niniejsze śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe ING Banku Śląskiego S.A. za III kwartał 2019 roku liczy 17 kolejno ponumerowanych stron poczynwszy od strony 46 do 63.

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.

2019-10-30	Brunon Bartkiewicz <i>Prezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Michał Bolesławski <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Joanna Erdman <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Marcin Giżycki <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Bożena Graczyk <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Patrick Roesink <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Sławomir Soszyński <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2019-10-30	Lorenzo Tassan-Bassut <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

2019-10-30	Jolanta Alvarado Rodriguez	Dyrektor Departamentu Rachunkowości, Główny Księgowy Banku	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
------------	-----------------------------------	--	---

